

Minna Masalin

Moona Ylikoski

EU-
SAIRAANHOITAJAOPISKELIJOIDEN
KOKEMUKSIA KAKSOISTUTKINTO-
OPISKELUSTA

Opinnäytetyö
Hoitotyön koulutusohjelma

Toukokuu 2012

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILULEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Opinnäytetyön päivämäärä 14.5.2012	
Tekijä(t) Minna Masalin ja Moona Ylikoski		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Hoitotyö, sairaanhoitaja	
Nimeke EU- sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia kaksoistutkinto-opiskelusta			
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyömme tarkoituksena oli saada tietoa Eurooppalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista kaksoistutkinto-opiskelusta. Opinnäytetyössämme käytimme avointa kyselykaavaketta, jonka avulla pyrimme keräämään kattavasti tietoa vaihto-opiskelijoiden kokemasta ammatillisesta kasvusta sekä kognitiivisesta, persoonallisesta ja kulttuurillisesta kehitymisestä opiskelujen aikana. Tutkimuksessamme tietoa kerätään sekä TADD-, että Erasmus-vaihdon jo suorittaneilta EU-kaksoistutkinto-opiskelijoilta. Teoriaosuudessa käsittelemme TADD-ohjelmaa, kaksoistutkintoa, monikulttuurisuutta, kulttuurishokkia sekä Erasmus vaihto-ohjelmaa. Tutkimme myös aikaisempia tutkimuksia opiskelijavaihdosta. Tämän tiimoilta loimme myös keskeiset teemat kysymyksillemme.</p> <p>Opinnäytetyömme toimeksiantajana on Mikkelin Ammattikorkeakoulun Savonlinnan terveystalo, josta meitä pyydettiin tekemään tutkimus EU-sairaanhoitajaopiskelijoiden kaksoistutkinto-opiskelun kokemuksista. Laatiessamme kyselykaavakkeella keräsimme tietoa vaihdossa olleilta TADD-opiskelijoilta.</p> <p>TADD The Transatlantic Double Degree in Nursing on hanke, jonka tavoitteena on saada siihen osallistuvilla opiskelijoilla sairaanhoitajan kaksoistutkinto Yhdysvalloista ja yhdestä hankkeeseen kuuluvasta EU-maasta. Ohjelmaa toteutetaan Suomen, Unkarin, Pohjois-Irlannin sekä Yhdysvaltojen kesken vuosina 2009-2014.</p> <p>Lähetimme kyselylomakkeen sähköpostilla kolmelle TADD-opiskelijalle, jotka asuvat eri puolilla Eurooppaa. Vastaajista yksi oli Pohjois-Irlannista sekä kaksi opiskelijaa Unkarista että Suomesta. Vastasimme kyselyyn myös itse, sillä kuulumme ensimmäiseen EU-TADD-opiskelijoiden ryhmään. Viidestä vaihto-opiskelijasta kaikki palauttivat täytetyn kyselylomakkeen.</p> <p>Opinnäytetyössämme käy ilmi, että kaksoistutkinto on työläs mutta erittäin arvokas kokemus. Vaihto-opiskelu on tuonut vastaajien mielestä paljon lisäarvoa sairaanhoitajan ammattiin. Opiskelijat saivat ammatillista tietoa laaja-alaisesti ja kohdemaan oppilaitoksen opetusta arvostettiin suuresti.</p>			
Asiasanat (avainsanat) Sairaanhoitajan kaksoistutkinto, TADD- ohjelma, vaihto-opiskelu, monikulttuurisuus.			
Sivumäärä 44	Kieli Suomi	URN	
Huomautus (huomautukset liitteistä) Kyselykaavake			
Ohjaavan opettajan nimi Sirkka Erämaa		Opinnäytetyön toimeksiantaja Mikkelin Ammattikorkeakoulu Savonlinna, terveystalo	

DESCRIPTION

 MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences		Date of the bachelor's thesis 14.5.2012
Author(s) Minna Masalin and Moona Ylikoski		Degree programme and option Nursing
Name of the bachelor's thesis EU-nursing students' experiences about double-degree studies.		
Abstract <p>Our study was designed to obtain information about European nursing students' experiences of double-degree studying. In our thesis we use an open questionnaire. With the questionnaire we aimed to collect comprehensive information about the exchange students' experiences of professional growth and cognitive, personal and cultural development during the study period. In our study, information is collected from those EU-double-degree students who had already finished both TADD- and Erasmus exchanges. In the theoretical part we discuss about TADD-program, double degree, multiculturalism, culture shock and the Erasmus exchange program. We also researched previous studies about experiences of student exchanges. Based on these topics we created the main themes for our questions.</p> <p>Our study is ordered by the Health Care department in Mikkeli University of Applied Sciences in Savonlinna, from whom we were asked to research the EU nursing students' experiences of double-degree studies. With the questionnaire that we created, we collected information from the students who had completed both exchanges.</p> <p>TADD The Transatlantic Double Degree in Nursing is a program that aims to help participating students to achieve the double degree in nursing in the United States and in one of the EU- countries which takes part to the program. The program is carried out in Finland, Hungary, Northern Ireland and the United States between the years 2009-2014.</p> <p>We sent our questionnaire by e-mail to three TADD- students, who live in different parts of Europe. One of the students was from Northern Ireland, two were from Hungary and two from Finland. We also responded to the questionnaire ourselves, because we took part to the TADD- program among the first group of EU- students. Out of the five exchange students all returned a filled questionnaire.</p> <p>Our thesis shows that achieving a double degree demands a lot of work but is a very valuable experience. The exchange experience has offered a lot of added value to nursing profession for the participating students. The students gained comprehensive information about their profession and the teaching in the host universities was greatly appreciated.</p>		
Subject headings, (keywords) Double-degree in nursing, TADD-program, exchange studying, multiculturalism		
Pages 44	Language finnish	URN
Remarks, notes on appendices Questionnaire		
Tutor Sirkka Erämaa		Bachelor's thesis assigned by Mikkeli University of Applied Sciences Health care department

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TADD-HANKE	2
3	ERASMUS-VAIHTO-OHJELMA	5
3.1	Opiskelijaliikkuvuus	6
4	KESKEISET KÄSITTEET	7
4.1	Kaksoistutkinto	7
4.2	Kulttuurishokki	9
4.3	Monikulttuurisuus	11
5	AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA OPISKELIJAVAIHDOISTA	14
6	OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	19
6.1	Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus	19
6.2	Tiedonkeruu ja tutkimusmenetelmä	19
6.3	Aineiston analysointi	21
7	TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS	22
8	TUTKIMUKSEN TULOKSET	23
8.1	Ammatillinen kasvu	24
8.2	Kognitiivinen kehittyminen	27
8.3	Kulttuurillinen kehittyminen	29
8.4	Henkilökohtainen kehittyminen	31
9	YHTEENVETO	32
10	POHDINTA JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSET	33
	LIITE/LIITTEET	
	1 Kyselykaavake	

1 JOHDANTO

TADD The Transatlantic Double Degree in Nursing (TADD-hanke) on kaksoistutkintohanke, joka tarjoaa mahdollisuuden suorittaa sairaanhoitajan kaksoistutkinto myös Yhdysvalloissa. Hankkeen aikana eurooppalainen opiskelija suorittaa yhdeksän kuukautta kestävä vaihdon Kansasissa Yhdysvalloissa sekä kolme kuukautta kestävä vaihdon yhdessä hankkeeseen osallistuvassa Euroopan maassa. Hanketta toteutetaan Suomen, Unkarin, Pohjois-Irlannin sekä Yhdysvaltojen kesken vuosina 2009-2014.

Opinnäytetyössämme tutkimme ensimmäisten TADD-hankkeeseen osallistuneiden eurooppalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia TADD- ja Erasmus-vaihdoista. Tutkimuksessamme käytämme kvalitatiivista menetelmää ja tiedon keräämiseen käytämme avointa kyselykaavaketta. Kuulumme ensimmäiseen TADD-vaihdon suorittaneeseen ryhmään, joten vastasimme kyselyyn myös itse. Tarkoituksena työssämme oli luoda monipuolinen kyselykaavake, jolla voidaan hankkeen aikana toistuvasti kerätä tietoa opiskelijoilta ja näin kehittää hanketta vastaamaan paremmin uusien opiskelijoiden tarpeita.

Mikkelin ammattikorkeakoulun Savonlinnan terveystalo on yksi neljästä hankkeeseen osallistuvasta koulusta, ja ehdotuksen opinnäytetyömme aiheeksi saimme juuri Mikkelin ammattikorkeakoululta, joka myös toimii työmme tilaajana. Tutkimuksen tekijöinä toimivat Mikkelin ammattikorkeakoulun Savonlinnan terveystalon sairaanhoitajaopiskelijat, jotka olivat suorittamassa TADD-opiskelijavaihtoa hankkeen ensimmäisenä vuotena.

Opiskelijavaihtoa myös hoitotyön koulutusohjelmassa on tutkittu opinnäytetöissä aiemminkin, mutta työhöme liittyvää kaksoistutkintoa ei ole aiemmin opinnäytetöissä käsitelty. Aiemmat tutkimukset kansainvälisistä vaihdoista ovat keskittyneet muun muassa monikulttuurisuuteen, opiskelijoiden kokemuksiin ja ammatilliseen kasvuun. Sairaanhoitajan kaksoistutkintoon tähtäävää, TADD-hankkeeseen rinnastettavaa TCN Atlantis- vaihto-ohjelmaa on aiemmin tutkittu Laurea Ammattikorkeakoulun puolesta luomalla opinnäytetyössä opas uusille vaihtoon lähtijöille.

2 TADD-HANKE

TADD The Transatlantic Double Degree in Nursing, TADD-hankkeen tavoitteena on kouluttaa sairaanhoitajaopiskelijoita globaaliin hoitotyöhön auttaen ja valmistuen heitä ymmärtämään nykyisiä ja tulevia haasteita hoitotyössä. Hankkeen päätavoite on saada siihen osallistuville opiskelijoille sairaanhoitajan kaksoistutkinto Yhdysvalloista ja yhdestä hankkeeseen kuuluvasta EU-maasta. Ohjelman tuloksena hoitotyön ja koulutuksen laatu tulee parantumaan ohjelmaan osallistuvien maiden keskuudessa oppilaitosten verkostoitumisen kautta. Projektin aikana ja sen jälkeen opiskelijalla ja henkilökunnalla on mahdollisuus ja valmius kehittää hoitotyötä vaihtamalla tietoa ohjelmaan kuuluvien maiden välillä. Ohjelma auttaa niin opiskelijoita kuin henkilökuntaakin kehittämään kielitaitoa, monikulttuurisuutta ja hoitotyön erityisosaamista eri väestöryhmien keskuudessa. Vaihdon avulla opiskelija pystyy suorittamaan sairaanhoitajan kaksoistutkinnon nopeammin ja pienemmillä kustannuksilla kuin suorittamalla kaksi erillistä tutkintoa. Ohjelman tarkoituksena on myös parantaa opiskelijan mahdollisuutta tulevaisuudessa työllistyä ulkomailla ja sopeutua vieraisiin kulttuureihin. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

Yhteistyö vaihtoon kuuluvien yliopistojen välillä alkoi jo 1990-luvulla EU-USA ja Erasmus vaihto-ohjelmien kautta. Ohjelmaan osallistuvat yliopistot ovat Mikkelin ammattikorkeakoulu Savonlinnasta, Queensin yliopisto Belfastista, Szegedin yliopisto Szegedistä ja Washburnin yliopisto Topekasta. TADD-hankeidea ja alustava opinto-ohjelma kehitettiin kolmen tapaamisen ja yhden virtuaalikokouksen aikana vuosina 2007-2008. Yhdessä kehitetty opinto-ohjelma on joustava ja toimii kehyksenä opintotarjonnalle ottaen huomioon jokaisen yliopiston erityisosaamisen. Hanke alkoi vuonna 2009 ja päättyy vuonna 2014. Näiden viiden vuoden aikana yhteensä 48 oppilasta Euroopasta ja USA:sta osallistuu vaihto-ohjelmaan. EU-opiskelijat lähtevät vaihtoon USA:han ja yhteen Euroopan maista. USA:sta tulevat opiskelijat suorittavat vaihdon kahdessa EU maassa. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

Hankkeessa Mikkelin ammattikorkeakoulu toimii Euroopan puolella koordinoivana yksikkönä ja Washburnin yliopisto vastaa USA:n toiminnasta. Näiden yliopistojen tehtävänä on varmistaa tasa-arvoisuus ja yhteistyö hankkeessa, sekä esittää projektin tulokset hankkeen rahoittajalle. Jokaisella yhteistyökoululla on nimetty koordinaattori, jonka vastuuseen kuuluu opiskelija- ja henkilökuntavaihtojen järjestely, hanketta

arvioivan tiedon kerääminen ja säilyttäminen sekä tiedon vuosittainen ja lopullinen analysointi. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

TADD-hanke tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden henkilökohtaiseen ja ammatilliseen kasvuun keskittyen yhteisökeskeiseen hoitoyöhön, hoitotyön johtajuuteen, eettisen ajattelun kehittymiseen, tutkimukseen ja näyttöön perustuvaan hoitotyöhön sekä kulttuuri- ja kieliopintoihin. Vaihdon aikana opiskelija tulee tekemään erilaisia projekteja ja tutustumaan tutkimuksiin, joiden kautta hän tulee vertailemaan hoitotyötä ja kulttuuria eri kansallisuuksien kesken. Ohjelman tavoitteena on, että 60% ohjelmaan osallistuvista oppilaista tulee saavuttamaan kaksoistutkinnon. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

Hankkeessa on myös opettajaliikkuvuutta. Opettajat tutustuvat oppimisympäristöihin sekä koululla, että käytännön harjoitteluissa. He tutustuvat opetusmetodeihin seuraamalla opetusta sekä vetämällä luentoja opiskelijoille. Henkilökunnan tehtävänä on verrata eri yliopistojen opintosuunnitelmien sisältöä ja opintokokonaisuuksien laajuuksia luomalla niistä keskenään vertailukelpoisia. Opiskelijoiden oppimistarpeiden perusteella henkilökunta tekee jokaiselle henkilökohtaisen opintosuunnitelman. Heidän tehtävänä on myös ohjelman aikana kerätä tietoa luodun opintosuunnitelman toimivuudesta ja saadun palautteen avulla tehdä siihen tarvittavia muutoksia. Opiskelijoiden kulttuurikompetenssia arvioidaan vaihdon alussa ja myöhemmin jakson lopulla erillisellä kaavakkeella. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

EU-opiskelijoiden tavoitteena on USA:ssa suorittaa 45 opintopistettä yhteisiä TADD-opintoja ja 15 opintopistettä partnerispesifisiä opintoja yhden akateemisen vuoden aikana (9 kuukautta). Lisäksi EU-opiskelijat suorittavat Washburniin tarvittavia lisäopintoja kohdemaan vaatimusten mukaan 20-28 opintopistettä. Tämän lisäksi opiskelijat suorittavat ERASMUS-opintoja 15 opintopistettä toisessa hankkeeseen kuuluvassa EU-maassa. Jokainen hankkeeseen osallistuva yliopisto tarjoaa partnerispesifisiä opintoja oman erityisosaamisensa mukaisesti. Washburnin yliopistossa keskitytään kehittämään kriittistä ajattelukykyä. Opiskelu perustuu aitoon ja turvalliseen oppimiskokemukseen käyttäen oppimisympäristönä moderneja simulaatiotiloja. Suomessa opiskelijoiden tavoite on keskittyä nykyaikaiseen globaaliin terveyteen perusterveydenhuollon piirissä. Unkarissa tavoitteena on oppia

hoitotyötä sosiaalisesti eriarvoisten asiakkaiden parissa. Pohjois-Irlannissa keskitytään kriisihallintaan suhteessa kansainvälisiin konflikteihin. TADD-opintosuunnitelma sisältää käytännön harjoittelua, jota suoritetaan jokaisessa kohdemaassa. Käytännön harjoittelussa suoritettavat eri alueet voidaan valita opiskelijan opintotarpeiden mukaisesti. Opiskelukielenä kaksoistutkinnossa käytetään englantia. Englannin lisäksi kieliopinnot sisältävät suomen- sekä unkarinkielen kursseja. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

Kaikki kokopäiväiset hoitotyön opiskelijat ovat oikeutettuja hakemaan TADD-hankkeeseen. Jokainen hankkeeseen kuuluva yliopisto on vastuussa oman koulunsa valintaprosessista käyttäen hankkeen yhteisiä valintakriteereitä. Opiskelijat valitaan tiettyjen kriteereiden mukaan, jotka ovat motivaatio ohjelman suorittamiseen, kertyneiden opintosuoritusten määrä, kielitaito tai motivaatio kielen opiskeluun, hyvä terveys ja suositukset. Valintaprosessi tähtää siihen, että valinta on tasapuolista kaikille opiskelijoille. Ennen vaihtoon lähtöä oppilaitos ja opiskelijat solmivat opintosopimuksen ja opiskelijoille tarjotaan tietoa eri yliopistoista ohjelmaa varten luodun internetsivuston kautta. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

Opintojen sisällöt voivat vaihdella eri yliopistojen välillä, mutta teemat ja keskeiset oppimistavoitteet tulee olla yhteiset kaikissa oppilaitoksissa. Jokainen yliopisto on vastuussa oppilaiden arvioinnista, neuvonnasta, ohjaamisesta ja auttamisesta. Suoritettuaan hyväksytysti tutkintoonsa kuuluvat opinnot sekä omassa että vaihtoyliopistossa, opiskelija voi saada sairaanhoitajan tutkinnon kummastakin korkeakoulusta. Lisäksi NCLEX-testin suorittaminen hyväksytysti mahdollistaa sairaanhoitajan ammatin harjoittamisen Yhdysvalloissa. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

Oppilaiden lukukausimaksut hoidetaan kotiyliopistoon, mikäli lukukausimaksut ovat isäntäyliopistossa käytäntönä. Kohdemaassa opiskelijat saattavat olla velvoitettuja maksamaan kielikokeista, rokotuksista, opiskelumateriaalista isäntäyliopiston vaatimusten mukaan, käytännön kenttämaksuista sekä suojavaatetuksesta. Rikosrekisteriote vaaditaan opiskeltaessa Washburnin ja Belfastin yliopistossa. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

Sairaanhoitajien kaksoistutkinto vaihto-ohjelman ovat rahoittaneet Yhdysvalloissa FIPSE (Department of Education's Fund for the Improvement of Postsecondary Education) ja Euroopassa Euroopan komissio. Rahoitus on tarkoitettu opiskelija- ja henkilökunta liikkuvuuteen ja projektin hallinnoimiseen. (EU-US Atlantis programme, 2009.)

3 ERASMUS-VAIHTO-OHJELMA

Euroopan komissio on perustanut vuonna 1987 Erasmus-ohjelman, jonka tarkoituksena on rohkaista opiskelijoita kansainväliseen vaihtoon. Erasmus-vaihto on myös osana Euroopan unionin Elinikäisen oppimisen ohjelmaa, jonka tavoitteena vuosina 2007–2013 opiskelijoiden ja henkilöstön liikkuvuus lisääntyy Euroopassa sekä laadullisesti että määrällisesti. Erasmus-ohjelmassa on mukana Euroopan unionin 27 jäsenvaltion lisäksi Islanti, Norja, Liechtenstein ja Turkki. Ohjelma antaa tukea ja tietoa opiskeluun liittyvissä asioissa ja etsii tietoa ulkomaalaisista isäntäyliopistoista. Sen tarkoituksena on tukea sekä korkeakoulujen opiskelija- ja opettajavaihtoa Euroopassa, että työelämän ja koulun välistä yhteistyötä kansalaisuudesta riippumatta. Erasmus- vaihtoon lähtevä opiskelija suorittaa ulkomailla vain osan tutkintoa. Kohdemaassa suoritettut kurssit luetaan hyväksi opiskelijan omassa oppilaitoksessa, joten opiskeluaika ei vaihdon vuoksi tule pitenemään. Erasmus-vaihto tuo mukanaan uusia opiskelumahdollisuuksia ja edistää kulttuuritietoutta. Erasmus-ohjelmaan voivat osallistua kaikkien korkeakoulujen opiskelijat ja henkilökunta koulujen eri aloilta ja tutkintotasoilta. Siihen osallistuvat henkilöt voivat viettää 3-12 kuukauden opiskelujakson ulkomailla ja apurahat vaihtoon annetaan EU:n tarjoamasta tuesta. Kuukausiapuraha riippuu opiskelijan kotimaan korkeakoulusta, mutta suuruudeltaan se on noin 250 euroa kuukaudessa. Erasmus-ohjelma kannustaa opiskelijoita tukemalla myös työharjoittelua ulkomailla. Pääsemällä Erasmus-ohjelmaan on korkeakouluilla oltava Euroopan komission myöntämä Erasmus-peruskirja, jolloin oppilaitos sitoutuu ohjelman sääntöihin. (Erasmus – Euroopan unionin vaihto- ja yhteistyöohjelma korkeakouluille, 2011; Erasmus-opiskelijavaihto kasvattaa suosiotaan, 2009.)

3.1 Opiskelijaliikkuvuus

CIMO on kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskus, joka julkaisee tietoa koskien opiskelijoiden ja opettajien kansainvälisestä vaihdosta ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Korkeakoulujen kansainväliset vaihto-opiskelut sekä työharjoittelut ovat kasvaneet viime vuosina. Opiskelijaliikkuvuudessa on eroja sukupuolten, koulutuslinjojen ja asuinalueiden mukaan. (Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2010, 2011.)

Vuonna 2010 suomalaisten opiskelijoiden määrä yli kolme kuukautta kestävään kansainväliseen vaihtoon on ollut 10 123 opiskelijaa. Heistä 4812 oli ammattikorkeakouluista lähteviä opiskelijoita. Vaihtoon lähti yli 700 opiskelijaa enemmän kuin edellisvuonna. Työharjoitteluun lähtevien vaihto-opiskelijoiden määrä oli kaiken kaikkiaan 42,4 prosenttia. Suomeen saapui 8990 kansainvälistä opiskelijaa ja ammattikorkeakouluihin tuli heistä 3578 opiskelijaa. Suurin osa vaihtoon lähtijöistä opiskeli liiketaloutta ja hallintoa. Toiseksi yleisin ala on ollut tekniikka ja liikenne. Sosiaali- ja terveysala on ollut kolmanneksi yleisin ala, josta kansainväliseen vaihtoon lähtijöitä on ollut yhteensä 887 opiskelijaa. Sosiaali- ja terveysala on ottanut vastaan kolmanneksi eniten kansainvälisiä vaihto-opiskelijoita, yhteensä 519 opiskelijaa. Suomalaiset vaihtoon lähtevät opiskelijat suuntaavat eniten Saksaan, Espanjaan, Britanniaan, Ruotsiin, Yhdysvaltoihin ja Ranskaan. (Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2010, 2011.)

Vuonna 2010 ammattikorkeakouluista opiskelijavaihtoon lähteneistä 64 prosenttia oli naisia. Etelä-Suomen korkeakouluista löytyy eniten lähtijöitä ulkomaille. Itä-Suomen yliopistoista ja Pohjois-Suomen ammattikorkeakouluista vaihto-opiskeluun halukkuutta löytyy vähemmän. Vaihto-opiskelulle on asetettu kansainväliset tavoitteet, joilla pyritään saavuttamaan 16 000 ulkomaille vaihtoon lähtevää opiskelijaa, sekä saamaan saman verran vaihto-opiskelijoita Suomeen. Suurin osa opiskelijoista on opiskelemassa EU:n sekä Erasmus-ohjelman avulla. Opiskelu on suurelta osin rajoittunut Euroopan maihin. Suomalaisista korkeakouluista 36,5 prosenttia vaihto-opiskelijoista lähtee opiskelemaan Euroopan ulkopuolelle. Suomeen tulevista vaihto-opiskelijoista 84 prosenttia saapuu Euroopasta. (Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2010, 2011.)

4 KESKEISET KÄSITTEET

4.1 Kaksoistutkinto

Kirjassa ”Joint and Double Degree Programs - An Emerging Model for Transatlantic Exchange” käsitellään akateemista yhteistyötä Yhdysvaltojen ja Euroopan välillä. Yhteistutkintohanke (Joint and Double Degree Programs) tarkoittaa, että opiskelija suorittaa yhteistutkinto- tai kaksoistutkinto-ohjelmia. Yhteistutkinto-ohjelmassa (Joint Degree Program) opiskelija suorittaa opintoja kahdessa korkeakoulussa saaden yhden tutkintotodistuksen. Kaksoistutkinnossa (Double Degree Program) opiskelija opiskelee kahdessa korkeakoulussa sekä EU:ssa että Yhdysvalloissa saavuttaen tutkintotodistuksen molempien maiden korkeakouluista opintojen päätyttyä. Apurahoja myönnetään opiskelijoille ja opettajille, jolla tuetaan rahallisesti vaihtoon lähtijöitä. Opiskelijavaihto kestää yhden lukuvuoden sisältäen myös työharjoittelua. Hankkeen tarkoituksena on kehittää liikkuvuutta yli Atlantin sekä tuottaa uutta tietoa yhteistyön kautta. Hanketta tuottaa vähintään kaksi eurooppalaista korkeakoulua sekä yksi tai kaksi USA:n korkeakoulua. (Obst & Kuder 2009.)

Kaksoistutkinto tarjoaa opiskelijoille mahdollisuuden kansainväliseen tutkintoon sekä valmiudet kehittää kieltä, oppia uutta kulttuuria ja kehittyä ammatillisesti vieraassa kulttuurissa. Kaksoistutkinto-ohjelma kehittää myös oppilaitosten koulutuksen tasoa kaikilla koulutuslinjoilla. Ohjelman tavoitteena on saada helpotettua työvoimapulaa kansainvälisesti sekä kehittää opiskelijoiden monikulttuurisuutta. Rahoituksesta vastaa EU-USA (ATLANTIS) eli Actions for Transatlantic Links and Academic Networks for Training and Integrated Studies ohjelma. Ohjelmaa hallinnoi USA:ssa FIPSE (Department of Education’s Fund for the Improvement of Postsecondary Education) ja Euroopassa EU-komissio (the European Commission’s Directorate General for Education and Culture). Rahoittajien kanssa hanketta käynnistämässä ja yhteistyössä on ollut useita Yhdysvaltojen ja Euroopan oppilaitoksia. (Obst & Kuder 2009.)

Atlantis-ohjelmassa on kolme erilaista hanketyyppeä. Näistä ensimmäinen on yhteistutkintohankkeet, joissa suoritetaan kaksois- ja yhteistutkintoja. Tähän hankkeeseen sisältyy opiskelija- sekä opettajavaihtoa EU:n ja USA:n välillä. Toinen hanke on liikkuvuushanke, jonka tarkoitus on opetussuunitelmien kehittäminen. Tähän sisältyy myös opiskelijavaihtoa EU:n ja USA:n korkeakoulujen välillä. Kolmas

ohjelma on koulutuspolitiikkahanke, joka tukee EU:n ja USA:n ammatillista yhteistyötä korkeakoulujen välillä. Vuosittainen rahamäärä on 5,5 miljoonaa sekä EU:ssa että USA:ssa. Kumpikin vastaa omasta rahoituksestaan. (EU-USA (ATLANTIS) 2011.)

Tutkimuksessa on todettu, että Euroopassa yhteistutkintoja sekä kaksoistutkintoja tarjotaan Yhdysvaltoja enemmän. Yhteistutkintoja on Euroopassa tarjolla tuplasti enemmän ja kaksoistutkintoja hieman enemmän kuin Yhdysvalloissa. Opiskelijoiden saamista mukaan hankkeeseen pidetään ongelmallisena Yhdysvalloissa. Halu ulkomailla opiskeluun ei ole kovin suuri, johon osaltaan vaikuttaa tarvittavan kielitaidon puuttuminen. Useimmat vastaajista viittasivat ongelmiin rahoituksessa koskien opiskelijoiden liikkuvuutta sekä ohjelman yleisiä kustannuksia. Hankkeen vetäjille oli haastavaa selviytyä ohjelmasta aiheutuvista lisätöistä ilman lisärahoitusta. Toinen usein rahoitukseen liittyvä ongelma oli stipendit tai matkakuluihin annettavat lahjoitukset sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa. Euroopassa yleinen ongelma oli saada rahoitusta korkeisiin lukukausimaksuihin Yhdysvalloissa. Eurooppalaisissa korkeakouluissa oli enemmän ulkopuolisia rahoituslähteitä kuin Yhdysvaltalaisissa. Euroopassa merkittävimpiä rahoittajia olivat Atlantis-ohjelma, Erasmus ja Erasmus Mundus. Lisäksi oli myös muita pienempiä rahoittajia, kuten valtio. Kaikista rahoittajista Atlantis-ohjelma oli ainoa, joka tuki myös Yhdysvaltojen korkeakouluja. (Obst & Kuder 2009.)

Tarkoituksena on tulevaisuudessa laajentaa nykyisten transatlanttisten tutkinto-ohjelmien tietämystä ja kehittää mahdollisuuksia Atlantin yli tapahtuvassa opiskelussa. Liiketalous on ylivoimaisesti yleisin kaksoistutkintoon johtava koulutuslinja sekä insinöörilinja toiseksi yleisin, mitä sekä Yhdysvallat että Euroopan unioni tarjosi. USA:n oppilaitokset tarjoavat yhteiskuntatieteen ja media-alan kaksoistutkintoja hieman EU:ta enemmän. Suurin osa USA:n ja EU:n oppilaitoksista suunnittelee jatkavansa kaksoistutkintoja. Oppilaitokset, jotka eivät kehitä hanketta eteenpäin suuntaavat tähän käytetyt resurssit muuta kautta kansainväliseen yhteistyöhön. Muutaman oppilaitoksen kohdalla resurssien puute, hallinnolliset raskat ja oppilaitosten tuen puute estävät kaksoistutkinto-ohjelman järjestämisen. (Obst & Kuder 2009.)

4.2 Kulttuurishokki

Kulttuurishokilla tarkoitetaan tilaa, joka ilmenee kun luovutaan omasta kulttuurista ja sopeudutaan uuteen elinympäristöön. Asuminen vieraassa kulttuurissa tai jo päätös siitä, että on lähdössä ulkomaille aiheuttaa suuren elämänmuutoksen. Fyysinen ympäristö on aivan toisenlainen kuin on totuttu ja kulttuurilliset erot arkielämässä saattavat aiheuttaa opiskelijalle stressiä. Fyysisellä ympäristöllä tarkoitetaan esimerkiksi uusia maisemia ja ihmisiä tai vaikka ajotapaa. Kulttuurieroilla tarkoitetaan henkisiä eroja kuten tapoja, perinteitä, uskontoa ja käyttäytymiseroja. Myös monet suuret päätökset elämässä aiheuttavat aina stressiä ja me yksilöinä koemme asiat aivan eri tavalla. Se miten kulttuurishokki ilmenee ihmisillä, on kiinni henkilön paineensietokyvystä ja elämäntilanteesta. Monet saattavat kuitenkin kieltää kokevansa kulttuurishokkia mutta tämä ei kuitenkaan voi olla mahdollista, sillä kaikki kokevat sitä ainakin jossakin määrin. (Aro 1998, 17,26.)

Opiskelu ulkomailla aiheuttaa valtavasti muutoksia opiskelijan elämään. Opiskeluympäristö on aivan erilainen kuin mihin on totuttu ja se saattaa tuoda ahdistusta kun asiat eivät suju niin kuin on totuttu. Opiskeltaessa ulkomailla on jouduttu luopumaan vanhasta tutuksi tulleesta ympäristöstä ja ihmisistä. Tutustuminen uusiin ihmisiin vieraassa kulttuurissa tuo paineita, sillä kommunikointi vieraalla kielellä on paljon vaikeampaa. Vieraan kielen käyttäminen ja kuunteleminen vie myös valtavan määrän energiaa. Opiskelu vieraassa maassa aiheuttaa valtavasti painetta ja kun lisätään vielä tutustuminen uusiin ihmisiin ja vieraaseen ympäristöön, voidaan puhua kulttuurishokista. Uuteen tutustuminen on jatkuva erilaisia vaiheita sisältävä prosessi, joka jatkuu kun palaa opiskelujen jälkeen taas takaisin kotimaahan. Aikaisemmat kokemukset vieraasta kulttuurista auttavat tunnistamaan helpommin kulttuurishokin eri vaiheet ja sopeutuminen vieraaseen kulttuuriin on näin helpompaa. (Aro 1998, 18.)

Ensimmäinen vaihe kulttuurishokissa on aikaa jolloin kaikki uusi kiinnostaa. Opiskelija haluaa nähdä ja kokea mahdollisimman paljon. Kaikki asiat koetaan pelkästään mukavina ja positiivisina. Opiskelijan taustasta riippuen ensimmäinen vaihe kestää parista päivästä viikkoihin. (Aro 1998, 20.)

Toisessa kulttuurishokin vaiheessa saattaa kuitenkin esiintyä kommunikaatio-ongelmia opiskelujen aikana ja kaikki käytännön asiat eivät suju suunnitelmien mukaan. Opiskelija kokee turhautumista ja asiat alkavat tuntumaan raskailta. Tämä toinen vaihe on tärkeää tunnistaa, sillä siinä koetaan voimakkaitakin tunteita esim. pelkotiiloja, uupumusta ja mielialan laskua. Tämä voi jopa ilmetä lisääntyneenä päihteiden käyttönä. Opiskelija kokee olevansa irrallaan muusta yhteisöstä. Kaikki tunteet ovat kuitenkin normaaleja tuntemuksia ja tämän kun tiedostaa voi luoda itselleen suunnitelman miten niistä selviää. Selviytymiskeinoja on monenlaisia ja opiskelija on itse vastuussa siitä, miten saa rakennettua itselleen sopivan strategian helpottaakseen elämäänsä kohdemaassa. Puhuminen asioista ääneen auttaa ja samalla huomaa ettei ole tilanteessa yksin. Ahkera uusien asioiden opiskelu ja selvittäminen voivat myös tuoda helpotusta. Kun normaali arki alkaa sujua ja huomaa pärjäävänsä niin mielialakin kohenee huomattavasti. Kulttuurishokin toinen vaihe on siis henkisesti hyvin rankka. Tutkimuksissa on todettu, että valtaosa vaihto-opiskelijoista sairastuu helpommin opintojensa aikana. (Aro 1998, 21,23.)

Kolmannessa vaiheessa sopeudutaan kulttuuriin ja mukaudutaan maan tavoille. Kaikki uudet kokemukset koetaan pelkästään positiivisina, koska asioihin osataan nyt suhtautua uudella tavalla. Opiskelija on huomannut, että uusi kulttuuri pitää vain opetella ja tietoisesti tutustua siihen. Opintojen alussa opiskelijan olisi hyvä hallita kohdemaan kielestä ainakin perustaidot, ja mitä pidemmälle opiskelut kestävät sitä syvemmälle kielen hallinta myös kehittyy. On myös olemassa paljon sanatonta viestintää, jossa kehon kieli on osana kommunikaatiota. Sanattomassa viestinnässä on kulttuurillisia eroja ja näiden tiedostamattomuus saattaa aiheuttaa yhteentörmäyksiä. (Aro 1998, 28,30.)

Opiskelija on päässyt neljänteen vaiheeseen kun normaali arki ja rytmi kohdemaassa sujuu. Opiskelija on tietoinen omasta taustastaan, mutta omaksuu myös kohdemaansa tavat. Opiskelija hallitsee kohdemaan käytännöt ja kokee kuuluvansa joukkoon jopa liiankin hyvin, sillä kun kotiinpaluu koittaa niin sopeutuminen omaan maahan voi olla erittäin haastavaa. Opiskelija on saanut paljon uusia kokemuksia ja näkökulma asioihin on saattanut muuttua. Asioista saatetaan ajatella nyt aivan erilailla kuin ennen vaihtoa ja ollaan rohkeampia lähtemään uusiin haasteisiin mukaan. Kokemukset ovat avartaneet maailmaa todella paljon, sillä vaihtojakson jälkeen opiskelija saattaa suhtautua asioihin avoimemmin ja suvaitsevaisemmin kuin ennen. (Aro 1998, 39,41.)

Kohdemaan kulttuuriin tutustuminen helpottaa opiskelijaa elämisessä ulkomailla, sillä monet ongelmat johtuvat pelkästään väärinkäsityksistä. Jos ei tunneta vieraan maan tapoja ja perinteitä, asioita ymmärretään väärällä tavalla ja silloin syntyy ongelmia. Omat odotukset ja olettamukset vaikuttavat myös kaikkeen kokemaan. Omat asenteet saattavat olla jopa niin vahvoja, että uusia asioita ei haluta hyväksyä eikä niiden hyviä puolia haluta edes nähdä. Kulttuurishokin eri vaiheiden tunnistaminen helpottaa elämää kohdemaassa, sillä opiskelija osaa havaita itsessään ja kanssa ihmisissä sen miksi asiat tuottavat kulttuurishokkia ja miten se heissä ilmenee. (Aro 1998, 27, 29-30.)

4.3 Monikulttuurisuus

Opiskelijan motiivi kansainväliseen opiskeluun lähtee yleensä henkilökohtaisista tai koulutukseen liittyvistä syistä. Opiskelijalla on halu tutustua vieraaseen maahan ja hänellä tulee olla sisäinen halu lähteä ulkomaille. Syitä vaihto-opiskeluun on siis yleensä useampia ja päätös lähtemiseen muodostuu usein monen tekijän summasta. Opiskelijavaihtoissa osa tutkinnosta suoritetaan ulkomailla, mutta vaihtojen pituudet voivat vaihdella suuresti. Vaihtojaksosta opiskelija saa paljon kokemuksia, joista tulee olemaan hyötyä kaikissa elämän eri vaiheissa. Opiskelu vieraassa kulttuurissa kartuttaa kielitaitoa ja avartaa maailmaa. Kansainvälinen vaihto lisää opiskelijan tietoutta sekä omasta, että vieraasta kulttuurista. Tämä kulttuurillinen tieto on valttia kun työskennellään maissa, joissa monikulttuurisuus on lisääntymään päin. (Suuntana maailma 2009, 14.)

Monikulttuurisuus hoitotyössä ilmenee kun asiakkaan, hoitajan tai hoidosta vastaavaan kulttuurit kohtaavat. Hoitotyön toiminnassa tulee kunnioittaa asiakkaiden ja muiden hoitotyöntekijöiden tapoja, perinteitä ja arvomaailmaa. Kulttuurierot tulevat esiin kun henkilöllä on poikkeava uskomus, perinne, toiminta- tai ajattelutapa. Hoitaminen perustuu kuitenkin siihen, että kulttuuri ei saisi vaikuttaa päätöksiin, kun ratkaistaan käytännön asioita hoitotyössä. (Haho 2010, 39-41.)

Oman kulttuurin tunteminen on osa persoonaamme ja kun olemme vieraassa ympäristössä se näkyy tavoissamme toimia. Hoitotyötä tehdessä on tärkeää tuntea oma kulttuurinsa, sillä se luo pohjan eettiselle ajattelulle hoitotyössä. Oman kulttuurin

tunteminen auttaa ymmärtämään myös toisten ihmisten perinteitä ja tapoja, jotka ohjaavat heidän toimintaansa. (Haho 2010, 40–41.)

Kulttuurillinen pätevyys on osa hoitajan ammattitaitoa, mikä tarkoittaa hoitajan taitoa kuunnella, kunnioittaa ja ymmärtää eri kulttuuritaustoista tulevia kanssaihmisiä vaikka heidän tavat poikkeaisivatkin hoitajan omista käsityksistä. Kulttuuritaustasta riippumatta ihminen kokee tunteita samanlaisina, mutta tunteita saatetaan ilmaista eri tavoin. Tässä hoitajan ammattitaito tulee esiin kykynä tulkita ja havaita asioita erilaisista ihmisistä. Hoitaminen tapahtumana tulisi olla kaikille samanarvoista ja kulttuurierojen vaikutus ei saisi siinä näkyä. (Haho 2009, 39.)

Suomen kuuluminen Euroopan unioniin on helpottanut huomattavasti suomalaisten sairaanhoitajien Eurooppaan työskentelemään lähtemistä. Suomessa suoritettava sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkinto vastaa EU-direktiivien mukaisesti pätevyydeltään eurooppalaisia ja kansainvälisiä tutkintoja. Kansainvälisen sairaanhoitajakoulutuksen vuoksi Suomesta lähtee työskentelemään hoitajia ulkomaille yhä enemmän. Myös Suomeen joudutaan työvoimapulan vuoksi hakemaan hoitajia ulkomailta sekä houkuttelemaan suomalaisia hoitajia palaamaan takaisin töihin kotimaahansa. (Wellman 2009.) Suomessa eri kulttuureista tulevien hoitajien osuus on kasvanut viime vuosina ja heitä on tällä hetkellä hoitoalalla noin parin prosentin verran (Nummi 2011, 11). Heidän ammattitaitoaan monikulttuurisesta osaamisesta tulisi osata hyödyntää, sillä heillä on paljon arvokasta hiljaista tietoa, joka on hoitoalalla erityisen tärkeää kun työskennellään eri kulttuureiden parissa. (Wellman 2009.)

Ulkomailla työskennellessä tarvitaan eri kulttuurien tuntemusta, jotta pystytään tekemään laadukasta hoitotyötä. Kun käy läpi kulttuurishokin eri vaiheet, päätyy lopulta pitkällä aikavälillä kulttuurilliseen pätevyyteen. Pätevyys kulttuurien kohtaamiseen sisältää myös taidon kriittiseen ajatteluun. On osattava erottaa mahdolliset kulttuurista johtuvat tavat tai perinteet, jotka voivat olla vaaraksi tai loukata muita. Hoitotyöntekijä ja -opiskelija tarvitsevat paljon käytännön tietoa eri kulttuureista toimiessaan eri taustoista tulevien potilaiden kanssa, sillä ristiriidat ajattelu- ja toimintatavoissa voivat olla mahdollisia. Vieraassa kulttuurissa toimiessaan ihminen tarvitsee myös paljon vertaistukea. Työskentely pitkään eri kulttuureiden parissa auttaa hoitajaa asettumaan paremmin potilaan asemaan. Jos taas

kulttuurillista pätevyyttä ei ole ehtinyt syntyä, hoitosuhde voi jäädä vaillinaiseksi. (Wellman 2009.)

Väestöntutkimuslaitoksen mukaan Suomeen eri kulttuurista muuttavat tulevat yleensä Euroopasta. Perhetilanteet ovat suurin syy maahanmuuttoon. Muutto kotimaasta vieraaseen kulttuuriin tuo pintaan omat arvot ja käsitykset. Hoitoalalla on tärkeää kertoa eri kulttuuritaustasta tuleville meidän kulttuuristamme johtuvia tapoja ja samalla ymmärtää myös heidän kulttuuriaan. Tulevaisuudessa eri kulttuureista perheeseen liittyvät perinteet tulevat näkymään hoitoalan arjessa. Tämä vaatii hoitajalta perehtymistä vieraisiin kulttuureihin ja taitoa niiden kohtaamiseen, sillä jokaisen hoitoalan palveluita tarvitsevan on saatava hyvää ja asiantuntevaa hoitoa. (Tieto maahanmuuttajaperheistä hälventää ennakkoluuloja 2011.)

Kulttuurillisen pätevyyden saavuttaminen vaatii vieraan kulttuurin opiskelua. Hoitajien kulttuurillinen pätevyys näkyy parhaiten hoitotilanteissa, kun neuvotaan ja hoidetaan eri kulttuureista tulevia asiakkaita. Hoitotyössä on tärkeää pystyä ymmärtämään ja tulkitsemaan eri kulttuuritaustoista tulevien asiakkaiden hoidon tarvetta. Eri kulttuureissa sairauten tai kipuun reagoidaan eri tavoin, minkä havaitseminen on hoitajalle tärkeää oppia. Kulttuurillisesti pätevä hoitaja osaa myös huomata mahdolliset epäoikeudenmukaisuudet asiakkaan hoidossa ja korjata tilanteet välittömästi. Monikulttuurisessa ympäristössä työskenteleminen ja kulttuurien oppiminen auttaa hoitajaa hänen ammatillisessa kasvussaan. (Wellman 2009.)

Sairaanhoitajan eettisten ohjeiden mukaan sairaanhoitajan tulee kohdella hoitotyössä kaikkia asiakkaita taustasta riippumatta tasapuolisesti. Hoitaja on omasta työstään vastuussa ja tiedostaa oman ammattitaitonsa työskennellen sen mukaisesti. Sairaanhoitajan tulee hankkia ja oppia uutta tietoa jatkuvasti, jotta hoitotyön taso kehittyisi ja pysyisi hyvänä. Kansainvälisyys sairaanhoitajalle merkitsee hoitotyön ammattitaidon jakamista ja hoitajan tulee olla mukana kansainvälisten tahojen toiminnassa ottamalla vastuuta ihmisten hyvinvointiin liittyvien elämäntapojen kehittämisestä ympäri maailmaa. Hyvin tehdyllä työllään hoitajat lisäävät ihmisten keskinäistä kunnioittamista toisiaan kohtaan ja auttavat erilaisuuden hyväksymistä yhteiskunnallisesti. (Sairaanhoitajan eettiset ohjeet 1996.) Käytännön työssä voi olla vaikeaa toteuttaa näitä ohjeita, sillä eri kulttuurien kohtaaminen voi joskus olla todella haastavaa. Eriävien tapojen ja ajatusmallien lisäksi hoitaja ja asiakas eivät välttämättä

löydä edes yhteistä kieltä keskenään. Toisaalta hoitoyhteisössä eri kulttuureista tulevat henkilöt tuovat hoitotilanteisiin uutta tietoa, jota hoitajan pitäisi osata työssään hyödyntää. Valtakunnallinen terveydenhuollon eettinen neuvottelukunta ETENE on antanut ohjeet, joiden mukaan ihmisiä tulee hoitaa samanarvoisesti eri kulttuuritaustoistaan huolimatta. Hoitajat ovat ammattilasia ja heiltä odotetaan mielipiteitä ja neuvoja asioissa, jotka joidenkin kulttuurien parissa voivat olla hyvinkin arkoja. Sairaanhoitajan tulee pystyä puhumaan avoimesti ja rehellisesti vaikeissakin tilanteissa. Asioita tulee selittää niin moneen kertaan kunnes kaikki osapuolet ovat sen ymmärtäneet. Yhteistyö eri tahojen kanssa on tärkeää kun halutaan kehittää kulttuurillista pätevyyttä. On erilaisia hankkeita, joista eri kulttuurista tulevat asiakkaat saavat tietoa uudesta kotimaastaan. Tämä auttaa heitä sopeutumaan uuteen kulttuuriin paremmin. Sairaanhoitajat saavat tuoda omaa ammattitaitoaan esiin kehittämällä näitä hankkeita. (Nummi 2011, 12-13.)

5 AIKAISEMPIA TUTKIMUKSIA OPISKELIJAVAIHDOISTA

Tutkimme opinnäytetyössämme opiskelijoiden kokemuksia kansainvälisestä vaihdosta. Tutkittavaksi valitsimme aikaisempia opinnäytetöitä, pro graduja ja väitöskirjoja, joissa pohdittiin kansainvälisen vaihdon vaikutusta ammatilliseen ja henkilökohtaiseen kasvuun. Lukemiimme tutkimuksiin sisältyi eri alojen opiskelijoita, mutta pidimme niitä työmme kannalta sopivina, koska omassa työssämme tarkoituksena on kartoittaa kokemuksia vaihdosta yleensä.

Tutkimuksia kansainvälisestä vaihdoista on tehty, mutta sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia löysimme vain vähän. Laurea Ammattikorkeakoulun opiskelijat ovat opinnäytteessään aiemmin tutkineet TADD-hankkeeseen rinnastettavaa TCN Atlantis-vaihto-ohjelmaa luomalla oppaan uusille vaihtoon lähtijöille. Muut aiemmat tutkimukset eri alojen kansainvälisistä vaihdoista ovat keskittyneet muun muassa monikulttuurisuuteen, opiskelijoiden kokemuksiin ja ammatilliseen kasvuun.

Kuosmanen ja Vainio (2010) ovat opinnäytetyössään tutkineet kansainvälisen vaihdon vaikutuksia hoitotyön opiskelijoiden ammatilliselle kasvulle. Tässä kvalitatiivisessa tutkimuksessa tieto kerättiin vuonna 2009 vaihdossa olleiden Hämeen ammattikorkeakoulun sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajaopiskelijoiden matkaraporteista ja esseistä. Sisällönanalysissa tutkijat jakoivat opiskelijoiden

ammattillisen kasvun kehittymisen kokemuksiin oppimisesta ja siihen vaikuttaviin tekijöihin sekä ympäristöön ja sopeutumiseen liittyviin tekijöihin. Kirjoittaessaan oppimiskokemuksistaan lähes kaikki tutkittavat mainitsivat kielitaidon kehittymisen, vaikka osa koki vieraan kielen käytön haasteelliseksi. Opettajilta ja kv-koordinaattoreilta saatu tuki ja apu käytännön asioiden hoitamisessa koettiin tärkeäksi, vastaavasti sen puute koettiin isona ongelmana. Osa tutkittavista oli kokenut kädentaitojen kehittymistä ja onnistumisen tunteita kun taas osa ei saanut harjoittelussa osallistua hoitotyöhön ja koki näin turhautumista. Toivottiin myös, että harjoittelut olisi organisoitu paremmin. Opiskelijat kirjoittivat onnistuneista kokemuksistaan vieraan kulttuurin kohtaamisessa, mutta kertoivat myös epäkohdista ja puutteista vieraassa hoitokulttuurissa. Ympäristöön ja sopeutumiseen liittyvissä tekijöissä opiskelijat pitivät vaihtoon liittyvää suunnittelemattomuutta hyvänä asiana ja he kirjoittivat oman avoimuuden ja vieraaseen kulttuuriin sulautumisen tärkeydestä. Useimmissa kirjoituksissa mainittiin paikallisten antama hyvä vastaanotto vaihto-opiskelijoita kohtaan. Kulttuurishokkiin opiskelijat olivat valmistautuneet etukäteen ja tämän koettiin lieventävän kuitenkin usein yllättävän kovana koettua kulttuurishokkia. Moni opiskelija oli ystäväystynyt muiden vaihdossa olleiden kanssa, mutta moni olisi toivonut enemmän kontakteja myös paikallisiin opiskelijoihin. Kaikki tutkittavat kokivat opiskelijavaihdon kasvattavaksi kokemukseksi ja suosittelivat sitä muillekin. (Kuosmanen & Vainio 2010, 12-21.)

Närhi (2007) kirjoitti opinnäytetyössään ”Kun oppii jotain uutta eri kulttuureista, oppii yleensä samalla jotain itsestään” sosionomiopiskelijoiden kokemuksista kansainvälisen vaihdon merkityksestä opiskelijoiden ammatilliselle kasvulle. Tämä laadullinen tutkimus toteutettiin avoimella kyselylomakkeella, joka lähetettiin vuonna 2002-2006 kansainvälisessä vaihdossa olleille Jyväskylän ammattikorkeakoulun sosionomiopiskelijoille. Kyselyjä lähetettiin yhteensä 27 kappaletta ja palautetuista 11 kaavakkeesta 10 käytettiin tutkimukseen. Tuloksissa nousee esille sekä asioita joista Suomi voisi kulttuurillisesti ottaa oppia, että kasvavaa arvostusta suomalaisten tapoihin toimia. Tutkittavat olivat ennen vaihtoon lähtöä ottaneet selvää kohdemaansa yhteiskunnallisesta tilanteesta, mutta silti moni oli yllätynyt sen todellisista vaikutuksista ihmisten arkeen. Opiskelijat olivat kokeneet paljon ongelmia kielitaidon kanssa, mutta kommunikoidessaan vieraan kulttuurin parissa he kokivat yhteistyö- ja toimimistaitojensa kehittyneen. Erilaisuuden kohtaaminen koettiin vaihdon jälkeen luontevampana. Tutkittavat nostivat esille ohjauksen tärkeyden niin koti- kuin

isäntäyliopistoltakin, jonka lähes kaikki heistä kokivat puutteelliseksi. Tietoa, tukea ja yhteydenpitoa kaivattiin enemmän niin vaihdon aikana kuin myös kotiin paluun jälkeen. (Närhi 2007, 26-38.)

Sagulinin (2005) pro gradu tutkimuksessa ”Yliopistojen kansainvälisen opiskelijavaihdon tuottama oppiminen” ovat Jyväskylän yliopiston opiskelijat, jotka ovat olleet vaihdossa ulkomailla Euroopassa ja sen ulkopuolella vuonna 2004. Heiltä kysyttiin kokemuksia vaihtojaksosta ja mielipiteitä kurssien sisällöstä. Tutkija käytti laadullista tutkimusta ja päätyi tähän, koska halusi saada kerättyä kattavasti ja monipuolisesti tietoa opiskelijoilta teemahaastattelun ja avointen kysymysten kautta. Tutkimuskohteena oli yhteensä 89 opiskelijaa, joista 22 vastasi avoimiin kysymyksiin ja viidelletoista opiskelijalle tehtiin teemahaastattelu. Opiskelijat olivat olleet vaihdossa muutamasta kuukaudesta yhteen lukukauteen. Tutkimuksessa olevat keskeiset tulokset liittyivät kielitaidon kehittymiseen ja uuden kulttuurin oppimiseen. Vaihtokokemus oli ollut kaikille erittäin antoisa ja opettavainen matka. Ammatillista kehitystä ei pidetty läheskään niin tärkeänä kuin henkilökohtaista kasvua. (Sagulin 2005, 30-34, 78.)

Taajamo (2005) on tutkinut väitöskirjassaan ulkomaisten opiskelijoiden kokemuksia opiskelusta ja oppimisesta, elämästä ja erilaisuudesta Suomessa. Hän keräsi aineistoa haastatteleamalla Jyväskylän yliopiston ja Taideteollisen korkeakoulun ulkomaisia ja suomalaisia opiskelijoilta, sekä opetus- ja hallintohenkilökuntaa. Vaihto-opiskelijat kokivat englannin kielen hallitsemisen helpottavan tutustumista paikallisiin. Oman tai toisen henkilön kielitaidon aliarvioiminen esti kontaktien saamista opiskelijoiden välillä. Opiskelijat kokivat myös, että opettajat olivat lähellä oppilaitaan ja vuorovaikutus oli näin luontevaa. Taajamo on todennut, että opiskelijoilla ei ole mahdollisuutta riittävästi tutustua toisiinsa, sillä kontaktit paikallisiin opiskelijoihin liittyvät vain opintoihin. Englanninkielisillä kursseilla opiskelijat ovat tiimeissä ja tekevät yhteistyötä sitoutuen toisiinsa mutta näillä kursseilla harvoin on paikallisia oppilaita. Normaaliin arkeenkaan ei helposti pääse sisälle, sillä vapaa-aika vietetään pääasiassa toisten vaihto-opiskelijoiden kanssa. Opiskelujen kiireinen aikataulu voi myös vaikuttaa kontaktien luomista. Paikallisilla opiskelijoilla, joilla oli kokemusta ulkomailla oleskelusta on yleensä avoimempi asenne ulkomaalaiseen opiskelijaan kuin vähemmän maailmaa nähneillä. Paikallisesta kulttuurista haluttaisiin saada lisää

tietoa ja kontakteja, sillä sen sijaan eniten kontakteja syntyi yliopistoalueella kuin muualla sen ulkopuolella. (Taajamo 2005, 53-56, 75-79).

Vuorovaikutustaidot lisääntyvät vaihto-opiskelujen aikana, joten uusille matkoille lähdetään entistä helpommin. Opiskelu vieraassa ympäristössä vaatii paljon motivaatiota sekä vastuun ottamista opinnoista. Kokemusten kautta opiskelijat kasvavat sekä akateemisesti että henkisesti. (Taajamo 2005, 87)

Taajamon mukaan kokemukset ja tuntemukset ulkomailla opiskelusta on opiskelijoiden omista asenteista, sopeutumiskyvystä, joustavuudesta ja itseluottamuksesta kiinni. Hän myös toteaa, että suurella osalla maailman katsomus avartuu ja näin he saavat lisää itsevarmuutta kun he tuntevat itsensä myös paremmin. (Taajamo 2005, 45)

Tutkimuksessa esille nousseita asioita ovat paikallisten ja ulkomaalaisten opiskelijoiden vuorovaikutuksen lisääminen sekä paikalliseen kulttuuriin pääsemisen helpottuminen ilman, että kokemukset rajoittuisivat ainoastaan yliopistomaailmaan. Tärkeä asia on myös yhteydenpidon säilyminen opiskelijoihin vaihtojakson jälkeen sekä mahdollinen työllistyminen isäntämaassa tulisi olla helpompaa vaihto-ohjelman jälkeen. (Taajamo 2005, 105)

Koskinen (2003), tutki väitöskirjassaan suomalaisten ja britannialaisten hoitotyön opiskelijoiden oppimisen prosessia kulttuurilliseen asiantuntijuuteen vaihto-opiskeluohjelman aikana ja kehitti sitä kautta oppimismallin kulttuurilliseen asiantuntijuuteen. Koskinen jakaa saamansa tulokset neljään eri ryhmään: organisaatio, opiskelijan sopeutuvuus, tavat kulttuurilliseen oppimiseen sekä tuen merkityksen. Tutkimus paljastaa kommunikaation olleen puutteellista maiden, oppilaitoksen ja oppilaiden sekä oppilaitoksen ja käytännön kenttien välillä sekä Suomessa että Britanniassa. Kävi ilmi, että tieto toisen oppilaitoksen opinto-ohjelmasta, vaatimuksista tai vaihto-ohjelman sisällyttämisestä oppilaan opintoihin oli vaillinaista. Käytännön harjoittelupaikoissa ei tiedetty opiskelijan taustoja, tavoitteita eikä aina edes opiskelijan harjoittelusta kyseisellä osastolla. Opiskelijat olisivat kaivanneet enemmän sekä kielellistä että kulttuurillista koulutusta kohdemaastaan. Tiedon puutteen vuoksi opiskelijat kokivat turhautumista, väärinkäsityksiä ja ongelmia. (Koskinen 2003, 96-101.)

Opiskelijat kokivat kulttuurishokin kohdemaassaan ja riippuen opiskelijoiden kypsyystä, selviytymismekanismeista sekä motivaatiosta opiskeluun ja uuden kulttuurin kohtaamiseen he joko sopeutuivat uuteen kulttuuriin ja pääsivät työryhmän jäseniksi tai jäivät sekä työryhmän että koko kulttuurin ulkopuolelle. Ongelmanratkaisu- ja selviytymiskyky eri tilanteissa osoittautuivat ensiarvoisen tärkeiksi kulttuurillisen asiantuntijuuden oppimisessa, mikä kohensi opiskelijoiden itsetuntoa ja henkistä kasvua. Opiskelijat kokivat erilaisuutensa myös edukseen työskennellessään eri kulttuuritaustaisten potilaiden kanssa. Opiskelijoilla, jotka pääsivät helposti sisälle uuteen kulttuuriin, oli suurempi motivaatio oppia lisää kulttuurista, ihmisistä ja maan terveydenhuollosta, mikä oli hyvä perusta positiiviselle oppimisprosessille. Näiden opiskelijoiden oli helpompaa kommunikoida potilaiden kanssa joko verbaalisesti tai nonverbaalisesti sekä saada uusia ystäviä. Toiset opiskelijat kokivat uuteen kulttuuriin sopeutumisen ylitsepääsemättömänä ja eristäytyivät paikallisista ihmisistä. He eivät ottaneet vastuuta omasta sopeutumisestaan ja joskus keskeyttivät käytännön harjoittelunsa. He eivät löytäneet tapoja toimia käytännössä ja kokivat kommunikaation potilaiden kanssa pelottavana. (Koskinen 2003, 96-101.)

Opiskelijat, joilla oli kohdemaassa tutor, harjoittelussa oma ohjaaja sekä opiskelijatutor kokivat opiskelijavaihdon positiivisempana. Tutorit keskustelivat opiskelijoiden kanssa heidän kokemistaan kulttuurieroista ja tarjosivat monenlaista apua, mutta kokivat resurssinsa joskus riittämättömiksi. Harjoittelun ohjaajat tarjosivat opiskelijoille apua itsetunnon ja varmuuden kohottamiseen sekä selviytymiseen työympäristön lisäksi uudessa maassa ja kulttuurissa. Ohjaajat olivat kuitenkin kykenemättömiä auttamaan vetäytyviä, ulkopuolelle jättäytyviä opiskelijoita. Britti opiskelijat kokivat joskus tuen riittämättömäksi kielimuurin vuoksi jopa heidän oman ohjaajansa kanssa. Britannialaisilla opiskelijoilla oli Suomessa opiskelijatutorit, joiden avun he kokivat alussa korvaamattomaksi ja joiden apua he olisivat kaivanneet jatkossakin enemmän. Suomalaisilla opiskelijoilla ei ollut opiskelijatutoreita. (Koskinen 2003, 96-101.)

Aiheesta aiemmin tehtyjen tutkimusten tuloksissa toistuvat samat teemat. Moni huomaa vaihdossa ammatillisten taitojensa lisäksi myös muiden taitojen, kuten kieli- ja kommunikointitaitojensa kehittyneen. Useat kokevat onnistuneiden kokemusten

kautta itsetuntonsa kohonneen ja vaihtokokemuksen jälkeen niin itsensä, kuin muiden kulttuurien tuntemisen kasvaneen. Maailmankatsomuksen kerrotaan avartuneen ja kyvyn kohdata erilaisuutta kehittyneen. Eri maiden hoitokulttuureita on opittu vertailemaan huomaten kehitysehdotuksia puolin ja toisin. Moni vastaajista mainitsee eteen tulevista haasteista ja lähettävän yksikön tuen tärkeydestä, jonka toisinaan mainitaan muun organisoinnin rinnalla olleen puutteellista. Tutkimuksiin osallistuneista useat kertovat ottaneensa selvää kohdemaastaan etukäteen, mutta kokeneensa kulttuurishokin silti yllättävän kovana. Oman avoimen mielen ja kiinnostuneisuuden kerrotaan auttavan pääsemisessä sisälle kulttuuriin, jonka taas kerrotaan lisäävän oppimismotivaatiota ja mahdollisuutta osallistua entisestään. Kaiken kaikkiaan vaihtokokemuksia on pidetty hyvinä, kasvattavina ja korvaamattomina kokemuksina, joita mielellään suositellaan muillekin.

6 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

6.1 Opinnäytetyön tavoite ja tarkoitus

Opinnäytetyömme toimeksiantajana on Mikkelin Ammattikorkeakoulun Savonlinnan terveysala, josta meitä pyydettiin tekemään tutkimus EU-sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista TADD-hankkeen aikana. Tavoitteenamme oli kerätä luomallamme avoimella kyselykaavakkeella tietoa sekä USA- että ERASMUS-vaihdosta hankkeen ensimmäisen vuoden EU-opiskelijoilta. Samalla kaavakkeella voidaan kerätä tietoa myös seuraavien vuosien TADD-opiskelijoilta. Päädyimme tutkimaan aihetta myös siksi, että olemme itse olleet suorittamassa TADD-vaihtoa.

Tutkimuskysymykset:

1. Miten kaksoistutkinto-opiskelu kehitti ammatillista kasvua?
2. Miten kaksoistutkinto-opinnot kehittivät kognitiivista kasvua?
3. Miten kaksoistutkinto-opiskelu kehitti kulttuurikompetenssia?
4. Miten kokemus kaksoistutkinto-opiskelusta kehitti henkilökohtaista kasvua?

6.2 Tiedonkeruu ja tutkimusmenetelmä

Tutkimuksessamme tietoa kerättiin vain vaihdon jo suorittaneilta EU-opiskelijoilta. Tarkoituksenamme oli kerätä tietoa opiskelijoiden kokemasta ammatillisesta kasvusta

sekä kognitiivisesta, kulttuurillisesta ja henkilökohtaisesta kehittämisestä. Valitsimme tutkimuksen kriteereiksi nämä neljä eri osa-aluetta, joihin mielestämme kansainvälisellä opiskelukokemuksella saattoi olla vaikutusta. Pohjasimme myös kysymysten ryhmittelyn siihen, että aikaisempien tutkimusten mukaan kansainvälinen opiskelu kehittää kognitiivisia taitoa, persoonallisuutta, ammatillista kasvua sekä kulttuurista kehittymistä. Kysymykset kysyimme erikseen yhdeksän kuukautta kestäneestä TADD-vaihdosta ja kolme kuukautta kestäneestä Erasmus-vaihdosta. (Sairaanhoitaja ulkomaisen opiskelijan ohjaajana, 2004.)

Opinnäytteeseemme kuuluu kokemukseen pohjautuvan tiedon keruu ja pohdimme sen toteuttamista joko kyselykaavakkeella tai ryhmähaastattelun avulla. Päädyimme kyselykaavakkeeseen koska haastateltavamme ovat meille läheisiä ja koimme että kirjallisessa muodossa saisimme heiltä tietoa kattavammin. Haastattelutilanteessa asioita olisi voinut jäädä sanomatta koska olemme kaikki kokeneet vaihdon samaan aikaan ja puhuneet vaihdosta useasti. Kyselykaavakkeessa päädyimme käyttämään avoimia kysymyksiä koskien eri aiheita, jotta haastateltavat saisivat kertoa tärkeimpinä pitämistään asioista.

Esitestasimme ensin kyselykaavaketta kolmella vaihdossa olleella henkilöillä. Yhdellä heistä oli kokemusta sairaanhoitajana työskentelystä Yhdysvalloissa ja kahdella heistä oli kansainvälinen vaihtojakso suoritettuna samassa kohdemaassa. Saimme esitestauksessa palautetta vain pienistä tarkennuksista kysymyksiin. Koimme esitestaajien muutosehdotukset hyviksi, joten päivitettyämme kyselykaavakkeen lähetimme sen varsinaisille haastateltaville. (Liite 1.) Haastateltavamme asuvat Euroopan eri maissa, joten lähetimme kaavakkeen heille sähköpostin välityksellä. Vastasimme kyselyyn myös itse, sillä kuulumme ensimmäiseen EU-TADD-opiskelijoiden ryhmään.

Laadullinen tutkimus pyrkii selvittämään ja kuvaamaan tutkittavien henkilökohtaisia mielipiteitä, kokemuksia ja todellista elämää ainutlaatuisesti. Tällöin tutkimuksessa ei ole hypoteesia, vaan tutkija pyrkii keräämään ja kuvaamaan yksityiskohtaista tietoa aiheesta. Myöskään aineiston koolla ei ole merkitystä, sillä tutkimuksen tarkoituksena ei ole löytää säännönmukaisuutta. Tutkittavat voidaan laadullisessa tutkimuksessa valita tarkoituksenmukaisesti ja tietoa kerätään haastattelujen, havainnoinnin sekä

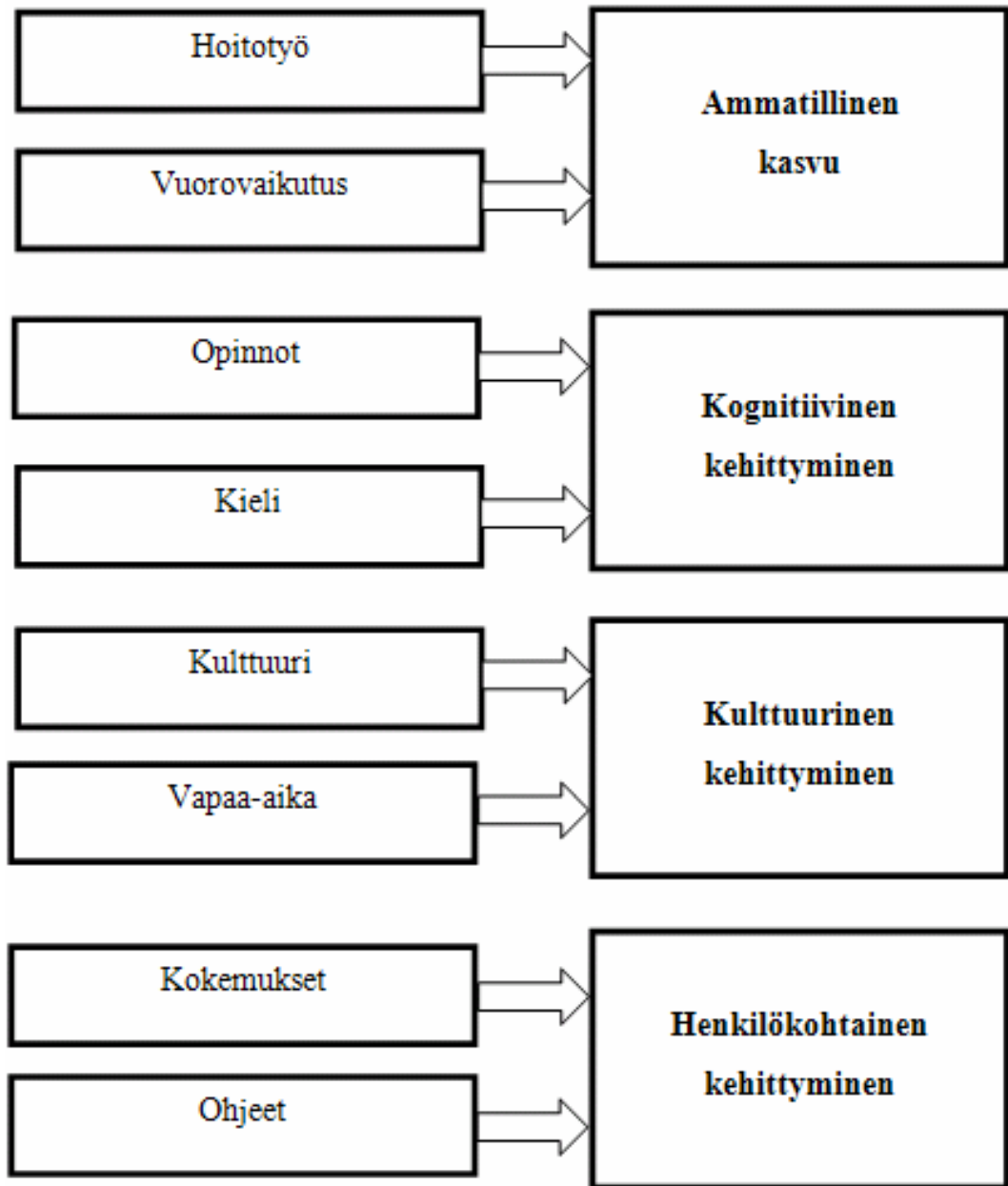
kyselyiden avulla. Koska tutkimuskohteena on ihminen, tutkimussuunnitelma voi elää tutkimuksen edetessä. (Hirsjärvi ym. 2001, 152-153, 154-155.)

6.3 Aineiston analysointi

Laadullisessa tutkimuksessa sisällönanalyysin tarkoituksena on luoda kerätystä aineistosta tiivis ja selkeä kokonaisuus, jotta tutkittavaa asiaa voitaisiin selkeästi sanallisesti kuvata. Laadullisen tutkimuksen aineiston analysointi on prosessi, joka alkaa jo tutkimusongelman tai -ongelmien rajaamisella. Kun tutkimuksessa käytettävä aineisto on saatu kerättyä, se puhtaaksikirjoitetaan ja luetaan läpi moneen kertaan aineiston todellisen sisällön ymmärtämiseksi. Tämän vaiheen jälkeen aineisto litteroidaan, eli poimitaan sieltä vain tutkimuksen tarkoituksen ja tutkimusongelmien mukaisesti oleelliset ja kiinnostavat asiat tarkasteluun ja rajataan muu aineisto pois. Jäljelle jäänyt aineisto luokitellaan, teemoitellaan tai tyypitellään ja sen jälkeen tutkitaan, mitä kustakin tutkimusongelmasta on saatu selville. Analyysissä kategoriat luodaan aina jokaisen tutkimuksen aineistolle yksilöllisesti ja tutkimusongelmien mukaan. Luokittelukategoriat ovat apuvälineitä aineiston sisällön parempaan hahmottamiseen, joten ne voivat muuttua ja elää analyysin aikana. Luokittelua jatketaan, kunnes aineistosta ei enää nouse uusia näkökulmia ja sen jälkeen luokkiin koottu tieto kootaan synteesin avulla johtopäätöksiksi. Tulosten yhteenvetoa tehtäessä voidaan myös laadullisessa tutkimuksessa käyttää aineiston tilastoimista ja aineiston tekstistä voidaan poimia lainauksia havainnollistamaan tuloksia. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 93-115; Kvalitatiivinen sisällönanalyysi)

Tutkimuksemme materiaalin keräsimme avoimella kyselykaavakkeella, joten päädyimme sisällönanalyysissä aineistolähtöiseen sisällönanalyysiin. Tämä tarkoittaa, että aineiston luokittelu tapahtui puhtaasti kerätyn aineiston mukaan, jolloin tutkittavien näkökulmat saadaan parhaiten kuvattua. Aloitimme prosessin lukemalla täytetyt kyselykaavakkeet läpi useaan kertaan. Kyselylomakkeeseemme vastaaminen tapahtui sähköisesti, joten aineistoa ei tarvinnut puhtaaksikirjoittaa. Kävimme uudelleen läpi tutkimusongelmamme ja yliviivasimme saaduista vastauksista pois kaiken ongelmiemme kannalta epäoleellisen. Jäljelle jääneet vastaukset luimme edelleen useaan kertaan etsien samalla tekstistä pelkistettyjä ilmauksia, joiden avulla saimme aikaan kategorioita. Alakategorioiksi vastauksista nousivat hoitotyö, vuorovaikutus, opinnot, kieli, kulttuuri niin opinnoissa, harjoitteluissa kuin vapaa-

ajallakin, kokemukset ja ohjeet. Prosessin aikana lopullisiksi pääkategorioiksi muodostuivat jo kysymysten laadinnassa käytetyt ammatillinen-, kognitiivinen-, kulttuurillinen- ja henkilökohtainen kasvu. (Kuvio 1.)

KUVIO 1. Sisällönanalyysi

7 TUTKIMUKSEN LUOTETTAVUUS JA EETTISYYS

Tutkimuksessamme keräsimme tietoa avoimella kyselylomakkeella, joka on tärkein tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttava tekijä. Kysymysten avulla tuli saada selville tutkimuksen kannalta oikeita asioita, joita yksiselitteisesti voitaisiin kuvata.

Kyselykaavakkeen tuli olla selkeä, järjestelmällinen, hyvin toimiva ja helposti täytettävä. Kyselytutkimuksen onnistumiseen vaikuttaa se, että vastaajat ja tutkija ovat ymmärtäneet kysymykset samalla tavalla. Mikäli vastaajat ovat ymmärtäneet kysymykset toisin ja tutkija käsittelee kuitenkin saatuja tuloksia omien ajatustensa pohjalta, ei tuloksia voida pitää tosina ja pätevinä. Ennen kyselykaavakkeen varsinaista käyttöönottoa testasimme sen kysymysten muotoilun ja sisällön tarkistamiseksi. Esitestaus on erittäin tärkeää kun arvioidaan kyselykaavakkeen luotettavuutta. Pyrimme siihen, että luomaamme kaavaketta voisi käyttää uudelleen haastateltaessa seuraavia vaihto-opiskelijoita. (Hirsjärvi ym. 2000, 180-191)

Käytimme tiedonkeruuna avoimia kysymyksiä, joilla on helppo saada vastaajat kertomaan laajasti kokemuksistaan. Vältimme sitä, että antaisimme kysymyksissämme valmiita oletuksia eli emme käyttäneet kaavakkeessamme monivalintakysymyksiä. Oma taustamme vaihto- ohjelmaan osallistumisessa saattoi vaikuttaa kysymysten laadintaan, mutta sillä tiedolla ja taidolla, jonka olemme vaihto-ohjelmasta saaneet, pyrimme kääntämään tämän eduksemme, joten pyrimme laatimaan tutkimuksen kannalta juuri oleelliset kysymykset. Vastausprosentin alhaisuus ja vastaajien rehellisyys ovat kyselytutkimuksen riskejä. Aihe on kyselyyn vastaajille niin henkilökohtainen, että oletimme vastausprosentin olevan 100% ja luotimme, että he vastaavat kysymyksiin rehellisesti. Vastaukset pyysimme palauttamaan sähköpostitse. Saadut vastaukset ovat olleet vain tutkijoiden hallussa ja ne on hävitetty vastausten analysoinnin valmistuttua. Kyselyyn vastaaminen on ollut tutkittaville vapaaehtoista ja tutkimustuloksissa olemme säilyttäneet vastaajien anonymiteetin. Viidestä vastaajasta kaksi oli opinnäytetyön tekijöitä, mutta tämä oli eettistä eikä heikentänyt luotettavuutta, koska vastaukset perustuivat omiin kokemuksiin.

8 TUTKIMUKSEN TULOKSET

Tutkimukseeemme osallistui neljä naisopiskelijaa sekä yksi miesopiskelija. Ikäjakama oli 23-33 vuotta. Heistä kaksi oli Unkarista, kaksi Suomesta sekä yksi Pohjois-Irlannista. Kenelläkään tutkittavista ei ollut aikaisempaa vaihto-kokemusta. Kysely toteutettiin englanniksi. Kyselykaavakkeessa kysymykset oli jaettu neljän pääluokan alle, jotka olivat **ammattillinen-, kognitiivinen-, kulttuurillinen- sekä henkilökohtainen kasvu.**

Ammatillisesta kasvusta kysyimme harjoittelujen ja muiden opintojen tuesta opiskelijan ammatilliseen kasvuun, kansainvälisen vaihdon lisäarvosta opinnoille sekä vuorovaikutuksesta sekä potilaiden että toisten hoitajien kanssa. **Kognitiivisen kasvun** kysymyksillä selvitimme oppimistarpeiden ja opintosuunnitelman kohtaamista, vastaajien oppimista, itsenäisen päätöksenteon ja kriittisen ajattelun kehittymistä ja niiden käyttöä käytännössä sekä osallistumista hoitotoimenpiteisiin ja muihin työtehtäviin osastoilla. **Kulttuurisesta kasvusta** kysyimme opiskelijoiden sopeutumisesta uuteen kulttuuriin ja työskentelyyn vieraalla kielellä sekä mitä uusien kulttuurien parissa työskentely opetti. Kulttuurin alle liitimme myös kysymyksen vapaa-ajasta ja neuvoista seuraaville vaihto-opiskelijoille. **Henkilökohtaisen kasvun** kysymykset selvittivät miten opiskelijat olivat oppineet itsestään ja miten he olivat kasvaneet vaihdon aikana. Eri luokkien vastauksissa nousi esille uudelleen samoja teemoja, joten olemme alla yhdistäneet ne yhdeksi kokonaisuudeksi.

8.1 Ammatillinen kasvu

Kaikki vastaajat kertoivat TADD-vaihdon harjoitteluissa osallistuneensa paljon potilaiden voimien tutkimiseen ja erilaisiin hoitotoimenpiteisiin osastoilla ja saaneensa vastuuta suunnitella ja toteuttaa niitä itsenäisesti. Myös kirjaamista ja lääkkeenjakoja saatiin tehdä itsenäisesti. Kaikki kertoivat päivittäisten hoitotyön rutiinien, kuten kirjaamisen, lääkkeiden jaon ja potilaan tutkimisen eronneen aiemmin kotimaassa oppimastaan. Kirjaaminen erosi totutusta sekä määrältään että laadultaan. Myös lääkkeiden jako oli joillain osastoilla erilaista annettavien lääkkeiden tietokoneelle kirjaamisen vuoksi. Uudet tavat tuntuivat osalle vastaajista aluksi kömpelöiltä, mutta tultuaan tutuiksi toivat työskentelyyn varmuutta ja turvallisuutta, tuntuen joskus jopa totuttuja tapoja paremmilta. Kaikki vastaajat kertoivat osallistuneensa työntekoon yhtenä tiimin jäsenenä työskennellen yhteistyössä monen eri ammattiryhmän kanssa.

Neljä vastaajista nosti esille käytännön taitojen, kuten lääkehoidon ja kädentaitojen kehittymisen. Kaikki vastaajat kertoivat tietotaidon ja varmuuden käytännön työskentelyssä kehittyneen heidän päästessään toimimaan itsenäisesti. Kaikki vastaajat kertoivat saamansa vastuun tuntuneen aluksi pelottavaltakin vieraan hoitokulttuurin vuoksi. Yleisesti vastuu koettiin kuitenkin motivoivana, oppimista edistävänä ja

itsetuntoa kohottavana tekijänä, koska kaikki päätökset varmistettiin aina ohjaavalta hoitajalta ennen varsinaista tekemistä.

”...In America, I think I was quite fearful of nursing because of the suing culture they have over there and was so aware of mistakes I could make and the consequences they would have. I quickly learned though to nurse well and competently would be enough and confidence was instilled by my mentor who encouraged me to use my initiative and nurse more independently, taking the patients care under my wing and making decisions about that care-a critical role I now have to do as a nurse...”

“...I liked to be in the practice place, I didn’t need a lot of time to get use to the place. The documentation was hard but when I get use to it, it was no problem...”

Sekä TADD-, että Erasmus-vaihdossa vastaajat mainitsevat harjoittelupaikan ohjaajat ja muut työntekijät hyviksi tietolähteiksi, joilta he kokivat oppineensa paljon tietoja ja taitoja.

Erasmus-vaihdossa kolme vastaajaa kertoi päässeensä osallistumaan erilaisiin hoitotoimenpiteisiin osastoilla. Toimenpiteitä voitiin tehdä itsenäisestikin, mutta kaksi vastaajaa mainitsi varsinaisen itsenäisen työpäivien suunnittelun tai vastuunoton olleen mahdotonta kielimuurin vuoksi.

Kolme vastaajista nosti esille kielen tuoman haasteellisuuden edelleen päivän rutiineissa kuten kirjaamisessa tai lääkärinkierroissa, mutta mainitsivat havainnoineensa hoitajien työtä ja keskustelleensa näkemästään muun henkilökunnan kanssa päivän aikana.

Kolme vastaajista kertoi kriittisen itsenäisen päätöksenteon taidon kehittyneen Erasmus-harjoittelun aikana. Yksi vastaajista kertoi pystyneensä työskentelemään ja ottamaan vastuuta itsenäisesti ja mainitsi harjoittelun valmistaneen häntä suoraan työelämään. Loput vastaajista mainitsivat oppineensa hoitajien tavasta työskennellä. Hoitajilla mainittiin olevan hyvä ystävällinen asenne hoitotyötä tehdessä.

”...being given the opportunity to work so independently and be trusted to work well enabled me to make the transition from student to nurse more easily. It definitely prepared me for working life as a professional nurse...”

Kaikki vastaajat mainitsivat TADD-vaihdon harjoitteluissa vuorovaikutuksen olleen hyvin vastavuoroista muiden työntekijöiden kanssa. Alussa neljä vastaajista koki kielitaitonsa vaikuttaneen haasteellisesti kommunikaatioon harjoittelun ohjaajansa kanssa. Kaikki vastaajista kertovat saaneensa ohjaajiltaan monipuolista tietoa sekä tukea ja apua kommunikointiin.

”...I got along really well with my mentor and found her a great source of knowledge and a great guide...”

“...The nurse who I worked with was really nice and helpful. She explained me everything...”

”...They were nice with me, and they try to help me to get use to the practice placement. We had good working atmosphere...”

Kaikki vastaajat kertoi TADD-vaihdon onnistuneista kokemuksista vuorovaikutustilanteissa myös potilaiden kanssa. Heidän kanssaan keskusteltiin hoidollisista asioista, mutta potilaat olivat myös kovin kiinnostuneita kuulemaan opiskelijoiden kotimaista ja kokemuksista uudessa maassa ja kulttuurissa. Osastosta riippuen osa vastaajista koki lääkkeiden valmistamisen ja annostelun sekä kirjaamisen vieneen suurimman osan päivästä, joten vuorovaikutustilanteet jäivät lyhyiksi ja vähäisiksi.

“...It was fine. I worked in a unit and I had a chance to spend time with them (the patients). They interested about my program and about my country...”

“...I think the patients liked me, and I didn’t had problem to get along whit them. Some time we had a language barrier between us but they understood me well. They were concerned about me and my studies and my future, so I talked a lot with the patients...”

Myös Erasmus-vaihdossa kommunikointi koettiin positiivisena, vaikkakin toisilla haasteellisena. Kolme vastaajista kertoi kehittäneensä sanattoman viestinnän taitojaan kommunikoidessaan potilaiden kanssa kun yhteistä kieltä ei ollut. Yksi vastaajista koki pystyneensä kommunikoimaan vieraalla kielellä perusasioissa.

”...I couldn’t understand the patients and they couldn’t understand me, but I spend a lot of my time with babies or young children so we played together both using our own languages. It was also good training for silent communication...”

8.2 Kognitiivinen kehittyminen

Kaikissa vastauksissa kävi ilmi, että TADD-vaihdossa vaadittava työmäärä oli liian iso, mikä vaikeutti kunnollista paneutumista aiheisiin. Vastaajat olisivat toivoneet enemmän aikaa perusteellisempaan työskentelyyn.

”...I felt like I had to just rush through the assignments to get everything done, I couldn’t really properly concentrate on anything...”

Kaikki vastaajista kirjoittivat opintotarpeidensa täyttyneen TADD-vaihdossa osittain, mutta kaikki kertoivat myös Amerikassa opiskeluista pakollisista aineista, joita he olivat opiskelleet jo kotimaassaan. Opetuksen laatua kehuttiin, minkä vuoksi kaikki vastaajat olisivat mieluummin opiskelleet lisää jotain uutta. Monissa vastauksissa vastaajille uusien kurssien tai harjoittelupaikkojen aiheet nousivat esille kysyttäessä yleisestä ammatillisesta kehittymisestä.

Kaksi vastaajista olisi kokenut hyötyvänsä ammatillisesti enemmän, mikäli olisi voinut vaikuttaa käytännön harjoittelupaikkojensa valintaan enemmän. Kaksi vastaajista nosti esille sen, että he olivat pystyneet valitsemaan opiskelun ja käytännössä harjoittelemaan työtä synnytysosastolla, joka ei kotimaan opinnoissa ole mahdollista. Tunneilla läpikäydyt asiat ja käytännön harjoittelussa koetut tilanteet tukivat kaikkien vastaajien mielestä hyvin toisiaan.

”...I found a lot of the material repetitive from my previous year and therefore feel it could have been better spent learning unfamiliar topics...”

“...Some of them (studies) met for example the pediatric, health assessment. Some was unnecessary as leadership and research. During the time while I was in America I missed some important classes in Hungary as intensive care therapy...”

“...I learned a lot in the classes, so I wish I could have had more courses related to nursing...”

TADD-vaihdossa neljä vastaajista kertoi oppineensa paljon uutta. Oppitunteja pidettiin hyvinä ja simulaatiotyöskentely koettiin hyödyllisenä ja tuntiopetusta hyvin tukevana. Yksi vastaajista koki hyötynensä vaihtokokemuksesta, koska opetus ja harjoittelupaikat olivat laaja-alaisempia kuin kotimaassa. Kaikki vastaajat kertoivat opetuksen olleen laadukkaampaa ja tehokkaampaa kuin kotimaassaan, joten tietoa kertyi lyhyessä ajassa paljon.

“...In America, the high standards of care and the indepth knowledge required to nurse allowed me to become a more competent and knowledgable nurse which led to better nursing...”

“...I think my overall knowledge in my profession is higher than it was...”

Kenelläkään vastaajista ei ollut Erasmus-vaihdossa ammatillista opetusta, vaan ammatillinen hyöty koettiin käytännön harjoittelujen kautta. Kolmella vastaajalla suoritettu käytännön harjoittelujakso oli koettu positiivisena ja opintotarpeisiin sopivana. Kaksi vastaajista kertoi käytännön harjoittelun olleen mielenkiintoista, mutta ei opintosuunnitelmaansa sopivaa. Muut suoritettut opinnot oli koettu kaikilla vastaajilla paremmin omaan opintosuunnitelmaan sopiviksi kuin TADD-vaihdossa.

TADD-vaihdossa neljän vastaajan kokemus oli, että harjoittelupäivien pituudella oli vaikutus keskittymiseen ja työskentelyyn vieraskielisessä ympäristössä. Pitkät päivät veivät voimia myös opiskeluista. Kielitaidon koettiin kehittyneen tehokkaasti työskentelyn ohessa ja samalla varmuuden ja itseluottamuksen puhumiseen kasvaneen. Kaikki vieraskieliset vastaajat kertoivat kielitaidon parantumisen vaihdon edetessä olleen erittäin hyödyllistä työskentelyn kannalta.

“...In the beginning it was hard because of the language problem in the end of the 12 hours day shift I was really tired...”

Kaksi vastaajista kertoi, että kieliongelmia oli Erasmus-vaihdossa paljon, mutta he eivät kuitenkaan antaneet sen häiritä työskentelyä. Kolme vastaajista kirjoitti, että he olisivat toivoneet opiskelleensa kohdemaan kieltä jo ennen Erasmus-vaihtoa, jolloin kommunikointi olisi käytännön harjoitteluissa ollut helpompaa ja kielen opiskelu vaihdon aikana antoisampaa.

Erasmus-vaihdossa kolme vastaajista oli oppinut kohdemaan kieltä, joka oli ollut mielenkiintoista. Yhdellä vierasta kieltä opiskelleista kielen opiskelu oli tapahtunut itsenäisesti, mutta tuntimuotoinen kielenopiskelu olisi koettu tätä tehokkaampana.

8.3 Kulttuurillinen kehittyminen

Kaikkien vastaajien mielestä eri kulttuurien kohtaaminen TADD-vaihdon aikana oli runsasta ja todella antoisaa. Vastaajat kertoivat, että ihmissuhteita muihin vaihto-opiskelijoihin syntyi helposti, mutta paikallisiin opiskelijoihin oli aluksi vaikea saada kontakteja. Tämä kuitenkin helpottui vaihdon edetessä ja sitä kautta pääsi paremmin sisälle paikalliseen kulttuuriin sekä tutustumaan paikallisten elämään.

Kulttuurishokki mainittiin melkein kaikissa vastauksissa, mutta sitä ei kuitenkaan koettu voimakkaana. Kirjoituksissa kulttuurishokki mainittiin yhteydessä elämään kampuksella. Elämä siellä koettiin hyvin rajoitetuksi ja julkisen liikenteen vähyyden koettiin vaikeuttaneen vapaa-ajan viettoa. Kohdemaan kulttuurista oli vastaajilla jo tietynlainen ennakkokäsitys, mutta elämä yliopistoalueella oli kuitenkin yllätys kaikille. Kolme vastaajista kertoi asuneensa kampusalueen ulkopuolella, joka koettiin kulttuurisen kehityksen kannalta erilaiseksi kuin kampusalueella. Sopeutuminen paikalliseen elämään ja kulttuuriin oli vahvempi, koska eläminen oli hyvin lähellä paikallista arkielämää ja tutustui myös paikallisiin ihmisiin koulun ulkopuolelta. Sopeutumista edesauttoi vahvasti myös opiskelijoiden ostama auto.

“...I didn't really integrate to the local culture. I spent most of my time other exchange students. Other ways I tried a lot of typical American things as baseball, beer, party, food...”

Kaksi vastaajista kertoi hoitokulttuurin ja sairaalamaailman eroavan USA:n ja kotimaansa välillä paljon. He kertoivat oppineensa runsaasti, mutta kokivat olevansa kykenemättömiä käyttämään oppimaansa kotimaansa sairaaloissa.

TADD-vaihdosta kaikki vastaajat kertoivat, että hoitajat Yhdysvalloissa olivat todella ammattitaitoisia ja ahkeria. He omistautuivat työlleen. Paikallisista opiskelijoista oli kaikille jäänyt mielikuva ahkerista ja erittäin kilpailuhenkisistä nuorista, joille arv sanat olivat kaikki kaikessa.

Erasmus-vaihdosta kokemus oli kaikille vastaajille toisenlainen. Elämäntyyli koettiin siellä paljon rennommaksi. Kaikki vastaajat sanoivat henkilökunnan auttaneen paljon vieraskielisessä ympäristössä. Kiireestään huolimatta kaikki kieltä osaavat ottivat vaihto-opiskelijat huomioon ja auttoivat mielellään ymmärtämään tilanteita ja toimenpiteitä perusteellisesti. Vaikka henkilökunnan keskinäisestä keskustelusta ei pystynyt tilanteessa ymmärtämään mitään, vastaajat kokivat olonsa silti hyvin vastaanotetuksi.

Vastaajat olivat yksimielisiä siitä, että vapaa-aikaa oli TADD-vaihdossa liian vähän. Suurin osa vapaa-ajasta lukukauden aikana kului tentteihin lukiessa tai kotiläksyjä tehdessä, mutta vastaajat kertoivat silti kokeneensa tarpeelliseksi ottaa välillä aikaa myös rentoutumiseen opiskelun lomassa. Lomilla kaikilla oli aikaa matkustella, käydä ulkona syömässä sekä nauttia kulttuurillisista tapahtumista.

”...The studies took such a big piece of my time there. All I can remember of the freetime during semesters is writing the papers and more papers. Sometimes we took the time to go to movies, restaurants or bars even if we didn’t really have it. All holidays were long waited and used for travelling witch we did a lot!...”

Erasmus-vaihdossa puolestaan kaikki vastaajat kokivat, että paikalliseen kulttuuriin pääsi nopeammin sisälle. Eri kulttuurien kohtaamista ei juurikaan ollut. Paikalliset opiskelijat ja koulun henkilökunta ottivat vaihto-opiskelijat hyvin mukaan vapaa-ajan viettoon sekä koululla järjestettävään toimintaan. Erasmus-vaihdossa kaikilla vastaajilla oli vapaa aikaa riittävästi ja sitä hyödynnettiin nauttimalla paikallisesta elämästä ja ottamalla rennosti.

“...I visited the local famous places, I tried the local food, beer, whisky. I mainly spent my free time also people from another country...”

8.4 Henkilökohtainen kehittyminen

Kaikki vastaajat panivat merkille vaihdon aikana oman sitkeytensä ja vahvuutensa. Työmäärää pidettiin käytettävissä olevaan aikaan nähden liian isona, mutta kaikki vastaajat huomasivat oman periksiantamattomuutensa sen hoidossa. Vastaajat pitivät itseään sopeutuvaisina ja kykenevinä toimimaan paineen alla. Vaihdot opettivat vastaajille myös tietynlaista rentoutta suhtautua vaikeisiin tilanteisiin. Yksi vastaajista kertoi Erasmus-vaihdon tuoneen ensimmäisen kokemuksen itsenäisesti elämisestä. Suuri osa vastaajista kertoi tuen kotimaan oppilaitoksista vähäiseksi, joten vaikeissa tilanteissa kaikki mainitsivat ystävien ja muiden TADD-oppilaiden tuen korvaamattomaksi.

“...Even when this course was unbearable, I still didn’t give up and I think this shows strength of character...”

“...I learnt that I can do everything what I want...”

“...I got closer to myself and I think know myself better, what is important to except myself and the tings what I do what gives me more self-confidence and more self-respect. I can do and I can be anything I want, it is all up on me...”

“...I have more confidence, I liked to met with people in the different country...”

“...I found out that I like to meet foreign people! I can easy adapt to new places!...”

“...It is a good experience and chance to go America but you have to study a lot...”

Vastaajien antamat neuvot seuraaville vaihtoon lähtijöille oli olla avoimin mielin liikkeellä sekä pystyä sietämään myös keskeneräisiä asioita. Huumorin pitämistä mielessä sekä kykyä heittäytyä asioihin pidettiin myös tärkeinä. Hyvä kielitaito

helpottaa opiskelua sekä alkua uudessa kulttuurissa. Tärkeää on myös muistaa jättää aikaa omille harrastuksille.

Kaikille vastaajille TADD-vaihtokokemus oli rankka, mutta päällimmäiseksi jokainen vastaaja nosti ajatuksen hyvästä kokemuksesta. Kokemus toi vastaajille uutta perspektiiviä elämään ja sitä kautta myös hoitotyöhön.

”...It is an experience that I will always remember and I take away from it great memories and friends...”

“...Take every chance to travel, and try to meet as many people as they can from around the world but the most important thing is try to except things than understand it...”

“...I had a chance to travel America. I tried to live abroad and met with other people. Learn different culture, language and habits...”

“...Try it!...”

9 YHTEENVETO

Opinnäytetyössämme käy ilmi, että kaksoistutkinnon hyöty vaikuttaa ammatilliseen kasvuun laaja-alaisesti. Kaikki vastaajat olivat sitä mieltä, että kansainvälisestä kokemuksesta on hyötyä työmarkkinoilla. Vastaajat kokivat myös kognitiivisen kehittymisensä olleen suurta. Kielitaito oli kolmella vastaajalla hioutunut paremmaksi kuin ennen lähtöä. Vastausten perusteella vaikutti, että suurimmat kokemukset koettiin persoonallisuuden ja henkisen kehittymisen alueella. Henkisen puolen kehittymistä ei tutkimuksessa varsinaisesti kysytty, mutta aihe tuli selvästi ilmi persoonallisuuden kehittymisen vastauksista. Myös opiskelijan ikä vaikutti vastauksien luonteeseen. Itsenäistyminen koettiin voimakkaana etenkin nuorten vastaajien keskuudessa. Kaikkien vastaajien kokemus oli, että TADD-vaihto oli todella työläs, mutta se palkittiin uusilla tiedoilla ja taidoilla ja oli todellakin kaiken työn arvoista. Kulttuurillista kehitystä tapahtui myös, vaikka TADD-opintojen aikana vapaa-ajan osuus oli erittäin vähäinen. Kaksi vastaajista koki asumisen yliopistoalueen ulkopuolella kulttuurisesti hyödyllisenä ja antoisana. Arkiaskareiden hoitaminen

paikallisten tapaan avasi elämää kampusalueen ulkopolelle. Lomilla päästiin tutustumaan paikalliseen kulttuuriin hyvin. Kokemus on ollut erittäin antoisa ja varsinkin jälkeenpäin ajateltuna opiskelijat arvostavat sitä suuresti. Kaksoistutkinto on vastaajien mielestä kokemisen arvoinen, mutta sitä kannattaa lähteä suorittamaan vasta omien opintojen loppuvaiheessa.

Kaksoistutkinto-ohjelma on tutkimuksen mukaan antanut opiskelijoille varmuutta monikulttuurisuuden parissa työskentelemiseen. Se on myös auttanut tuntemaan eri terveydenhuoltojärjestelmiä sekä tukenut monipuolista hoitotyön osaamista. Yhdysvaltoihin työskentelemään pääsee suoritettuaan NCLEX-RN koe hyväksytysti tutkintotodistuksen lisäksi. Tämän jälkeen työskentely sairaanhoitajana on mahdollista. Yhdellä vastaajista oli selkeä päämäärä päästä työskentelemään sairaanhoitajana Yhdysvalloissa.

Kokemus on avartanut maailmaa ja omaa ajattelua. Vaikka vastauksista ilmeni, että suuri osa vapaa-ajasta oli vietetty yhdessä toisten vaihto-opiskelijoiden kanssa, niin silti uuteen kulttuuriin oli päästy hyvin sisälle ja samalla lisätty uusien kulttuurien tuntemusta. Ennen kaikkea on saatu syvennettyä ammatillista osaamista tutustumalla eri maiden hoitajien tapaan työskennellä, laitetekniikkaan sekä eri terveydenhuoltojärjestelmiin. Kansainvälistyminen auttaa ymmärtämään monikulttuurisuuden parissa työskentelyä ja on antanut myös uusia ajatusmalleja. Työympäristöä saatetaan havainnoida eri näkökulmista kuin aikaisemmin. Kaksoistutkintoa tullaan arvostamaan työnhaussa sekä itse työelämässä.

10 POHDINTA JA JATKOTUTKIMUSEHDOTUKSET

Henkilöt, joilta tieto tutkimukseemme kerättiin, asuvat eri puolilla Eurooppaa, joten keräsimme tiedon sähköpostitse lähetetyllä kyselykaavakkeella. Näin tavoitimme nopeasti kaikki vastaajat ja vastaaminen oli sähköisessä muodossa haastateltaville vaivatonta. Hieman pyytämämme aikarajan jälkeen kaikki palauttivat täyttämänsä kaavakkeet ja saimme vastausprosentiksi 100%. Päädyimme kysymään haastateltavilta samat kysymykset sekä yhdeksän kuukautta kestäneestä TADD- että kolme kuukautta kestäneestä Erasmus-vaihdoista. Selkeyttääksemme kyselykaavaketta ja nopeuttaaksemme kaavakkeeseen vastaamista yhdistimme molemmat kysymykset samaan kaavakkeeseen.

Haastateltavat olivat yleensä vastanneet kattavammin koskien TADD-vaihtoa ja vastaukset koskien Erasmus-vaihtoa olivat toisinaan suppeita tai sisälsivät vain kommentin vastauksen olevan sama kuin yllä. Huomattavin ero vastauksissa TADD- ja Erasmus-vaihtojen välillä oli, että Erasmus-vaihtoa ei koettu niin kuormittavana. Paikalliseen kulttuuriin oli vastaajien mielestä helpompi päästä sisälle Erasmus-vaihdon aikana, kun taas TADD-vaihdossa vastaajat pääsivät osallistumaan enemmän käytännön työhön. Vastauksesta on pääteltävissä, että EU-opiskelijoiden oli helpompi sisäistää ja sopeutua Erasmus-vaihtoon kuin TADD-vaihtoon, sillä kulttuuriset erot eivät olleet niin suuret. TADD-vaihto oli kestoltaan selvästi Erasmus-vaihtoa pidempi, joka saattoi vaikuttaa vastausten pituuksiin. Saimme palautetta kysymyksiimme olleen toisinaan vaikeaa vastata, joten olisimme voineet tehdä kysymyksistä tarkempia. Tämä ei kuitenkaan tullut esille kaavakkeen esitestauksen aikana ja halusimme antaa vastaajille mahdollisimman paljon vapautta vastauksiin.

Lukemamme tutkimuksen mukaan vaihto-opiskelu kasvattaa opiskelijaa neljällä eri osa-alueella, jotka ovat ammatillinen-, kognitiivinen-, kulttuurillinen- ja henkilökohtainen kasvu (Sairaanhoitaja ulkomaisen opiskelijan ohjaajana, 2004). Näiden neljän teeman pohjalta rakentamallamme kyselykaavakkeella saimme kerättyä tiedon tutkimusongelmiimme. Teoreettisessa osuudessa käsitelimme kaksoistutkimuksen ja monikulttuurisuuden lisäksi myös kulttuurishokkia, joka lukemiemme tutkimusten tuloksissa on ollut esillä.

Tutkittavamme nostivat kirjoituksissaan esille samoja teemoja kuin aiemmin tehdyissä tutkimuksissa. Tutkimuksissa vaihto-opiskelussa hyötyä koetaan niin ammatillisella kuin henkilökohtaisellakin tasolla. Ammatilliset tiedot ja taidot kasvavat ja totuttuja tapoja opitaan vertaamaan uusiin. Kokemusta arvostetaan myös sen tuoman henkilökohtaisen kasvun vuoksi. Kaikki koetut asiat ja hankalista tilanteista selviytymiset kohottavat tutkittavista itsetuntoa ja tuovat onnistumisen tunteita. Tuloksissamme ero aikaisempiin tutkimuksiin oli, että aikaisemmissa tutkimuksissa kulttuurishokki on koettu usein yllättävän voimakkaana, vaikka siihen olisi varauduttu kotimaassa ja kohdemaasta sekä –kulttuurista olisi kerätty tietoa jo ennen vaihtoon lähtöä. Nyt tutkittavamme mainitsivat sen vastauksissaan, mutta varsinainen kulttuurishokki koettiin lievänä, jos ollenkaan. Tosin elämä koettiin rajoitetuksi kampusalueella, koska se poikkesi suuresti EU-opiskelijoiden opiskelijaelämästä.

EU:ssa opiskelun aloittaminen on jo paljon itsenäisempää heti alusta kun taas Yhdysvalloissa ensimmäinen ja toinen vuosi on usein kontrolloidumpaa koulun osalta. Yleensä tutkittaville on jäänyt positiivinen kuva avartavista ja kasvattavista vaihtokokemuksista, jota mielellään suositellaan muillekin.

Tulokset ovat samansuuntaisia aikaisempien tutkimustulosten kanssa. Opiskelijat ovat aiemminkin kokeneet samanlaisia ongelmia vaihto-opinnoissaan ja uusiakin ehdotuksia löytyi silti paljon juuri tämänkin kaksoistutkinto-ohjelman parantamiseksi. Opinnäytetyömme tulokset voivat auttaa työmme tilaajaa sekä muita TADD-hankkeeseen osallistuvia yliopistoja kehittämään hanketta ja sitä kautta tuloksistamme hyötyisivät etupäässä hankkeeseen myöhemmin osallistuvat opiskelijat.

Jatkotutkimukselle seuraava ajankohta voisi olla muutaman vuoden päästä, kun ohjelma on kehittynyt ja hioutunut paremmaksi. Tällöin voitaisiin tutkia opiskelijoita haastatteleamalla samoja asioita ja tarkastella, ovatko tutkimuksen tulokset samankaltaisia kuin ensimmäisten TADD-opiskelijoiden parissa. Toisaalta myös kansainvälisen tutkinnon suorittaneilta voitaisiin uusia kysely esimerkiksi kahden vuoden kuluttua, näin saataisiin pitkäaikaisempi kuva vaihto-opiskelujen vaikutuksista.

LÄHTEET

Aro, Minna 1998. Opiskelijana vieraassa kulttuurissa. Helsinki: Opetushallitus.

Erasmus – Euroopan unionin vaihto- ja yhteistyöohjelma korkeakouluille. 2011. Cimo. WWW-dokumentti. <http://www.cimo.fi/ohjelmat/erasmus>. Päivitetty 4.10.2011. Luettu 6.10.2011.

Erasmus-opiskelijavaihto kasvattaa suosiotaan. 2009. Euroopan komissio. WWW-dokumentti. http://ec.europa.eu/news/culture/091006_fi.htm. Päivitetty 6.10.2009. Luettu 6.10.2011.

EU-US Atlantis programme. Application Form. 2009.

EU-USA (ATLANTIS). 2011. Cimo. WWW-dokumentti. <http://www.cimo.fi/ohjelmat/eu-usa>. Päivitetty 14.10.2011. Luettu 20.04.2012

Haho, A. 2009. Mitä on hoitaminen? Sairaanhoitaja Vol 82, 36–39.

Haho, A. 2010. Monikulttuurisuuteen liittyviä eettisiä kysymyksiä. Sairaanhoitaja Vol 83, 40–41

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2000. Tutki ja kirjoita. Vantaa: Tummavuoren kirjapaino Oy.

Hirsjärvi, Sirkka, Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2001. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kansainvälinen liikkuvuus yliopistoissa ja ammattikorkeakouluissa 2010. 2011. CIMO. WWW-dokumentti. http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/20985_Kansainvalinen_liikkuvuus_yliopistoissa_ja_ammattikorkeakouluissa_1010.pdf. Päivitetty 6.2011. Luettu 6.10.2011.

Koskinen, Liisa 2003. To survive you have to adjust. Kuopion yliopisto. Hoitotieteen laitos. Väitöskirja.

Kuosmanen, Heli & Vainio, Heli 2010. Hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia ammatillisesta kasvusta ja kansainvälisen opiskelijavaihdon aikana. Hämeen ammattikorkeakoulu. Hoitotyön koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Kvalitatiivinen sisällönanalyysi. WWW-dokumentti. http://helsinki.academia.edu/PiritaSeitamaaHakkarainen/Papers/592612/Kvalitatiivinen_sisallon_analyysi. Ei päivitystietoa. Luettu 27.3.2012.

Nummi, Vuokko Maria 2011. Monikulttuurinen työyhteisö kysyy ja kyseenalaistaa. Sairaanhoitaja Vol 84, 10-13.

Närhi, Heidi 2007. Kun oppii jotain uutta eri kulttuureista, oppii yleensä samalla jotain itsestään. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Sosiaali-ja terveysala. Opinnäytetyö.

Obst, Daniel & Kuder, Matthias 2009. Joint and Double Degree Programs: An Emerging Model for Transatlantic Exchange. New York: Institute of International Education.

Sagulin, Mari 2005. Yliopistojen kansainvälisen opiskelijavaihdon tuottama oppiminen. Jyväskylän yliopisto. Kasvatustieteen laitos. Pro gradu-tutkielma.

Sairaanhoitajan eettiset ohjeet. 1996. Sairaanhoitajaliitto. WWW-dokumentti.
http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/sairaanhoitajan_tyo_ja_hoitotyön/sairaanhoitajan_tyo/sairaanhoitajan_eettiset_ohjeet/. Luettu 8.10.2011.

Sairaanhoitaja ulkomaisen opiskelijan ohjaajana. 2004. Sairaanhoitaja-lehti 4/2004. Verkkolehti.
http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoitaja-lehti/11_2004/muut_artikkelit/sairaanhoitaja_ulkomaisen_opiske/. Luettu 20.04.2012

Suuntana maailma. 2009. CIMO. PDWdokumentti.
http://www.cimo.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/cimo/embeds/cimowwwstructure/15499_suuntanamaailma.pdf. Päivitetty 2009. Luettu 07.10.2011.

Taajamo, M. 2005. Ulkomaiset opiskelijat Suomessa. Kokemuksia opiskelusta ja oppimisesta, elämästä ja erilaisuudesta. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto

Tieto maahanmuuttajaperheistä hälventää ennakkoluuloja. 2011. Väestöliitto. WWW-dokumenntti. <http://www.vaestoliitto.fi/monikulttuurisuus/?x29403=1210118>.
 Päivitetty 7.09.2011. Luettu 09.10.2011.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli 2002. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Jyväskylä: Kustannutosakeyhtiö Tammi.

Wellman, Eija 2009. Kulttuurinen pätevyys on erikoisosaamista. Sairaanhoitaja-lehti 4/2009. Verkkolehti.
http://www.sairaanhoitajaliitto.fi/ammattilliset_urapalvelut/julkaisut/sairaanhoitaja-lehti/4_2009/muut_artikkelit/kulttuurinen_patevyys_on_erikois/. Päivitetty 4.2009. Luettu 09.10.2011.

Question Form

Gender:

Age:

Nationality:

Time of TADD exchange:

Time of ERASMUS exchange:

Did you have earlier experience of studying abroad? If yes, when and where?

Professional growth:

How did learning support your professional growth?

TADD:

ERASMUS:

How did the practical training support your professional growth?

TADD:

ERASMUS:

Tell about your interaction with patients in practical training placements:

TADD:

ERASMUS:

Tell about your interaction with other nurses in practical training placements:

TADD:

ERASMUS:

How did you overall develop professionally? What added value did these studies offer to you professionally?

TADD:

ERASMUS:

Cognitive growth:

What were your educational needs and how were they met in your studies?

TADD:

ERASMUS:

What did you learn and how did you use that in practical training placements and later in your work?

TADD:

ERASMUS:

How did you improve your independent decision making/critical thinking skills? How did you use that in your practical training placements?

TADD:

ERASMUS:

Tell about your participation to nursing (different nursing actions?), documentation and reporting in your practical training?

TADD:

ERASMUS:

Cultural growth:

How did you experience integration to local culture?

TADD:

ERASMUS:

What did you learn about working with different cultures?

TADD:

ERASMUS:

How did you experience working in foreign language or foreign language environment?

TADD:

ERASMUS:

How did you spend your free time?

TADD:

ERASMUS:

What advice would you give to the following exchange students?

TADD:

ERASMUS:

Personal growth:

What did you learn about yourself?

TADD:

ERASMUS:

How did you grow personally and what were the things that supported the growth:

TADD:

ERASMUS:

What added value did these studies/experiences offer to you personally?

TADD:

ERASMUS: